

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

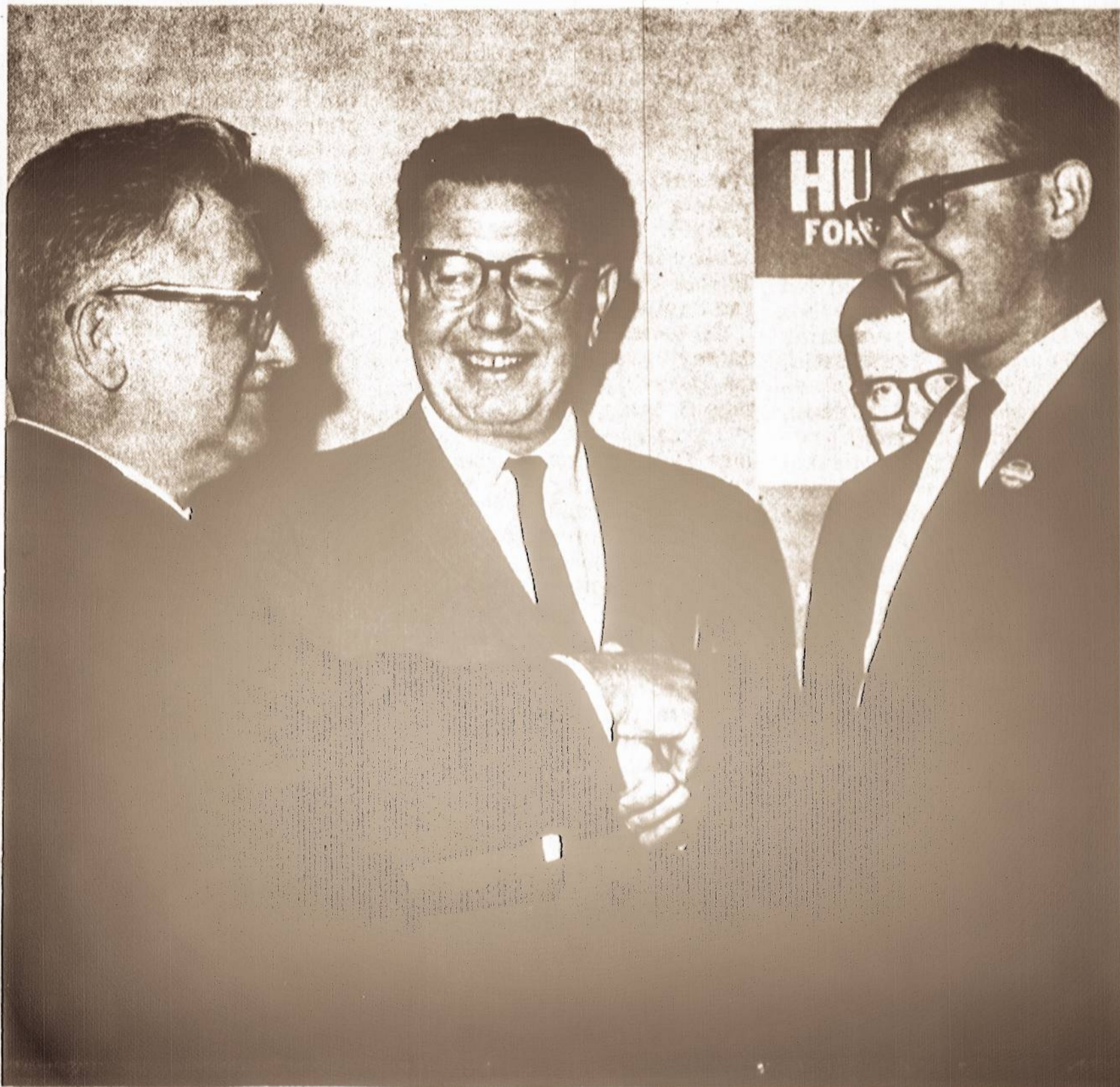
75 M. 42 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 3 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Istorinis trijų vyrų pasisveikinimas. Nuotraukoje: (iš kairės į dešinę) adv. Kazys Paulis, Demokrato partijos kandidatas į New Jersey gubernatorių Richard J. Hughes ir Jokūbas Stukas. Šis paspaudimas reiškia, kad lapkričio 7 dienos rinkimuose New Jersey lietuviai piliečiai balsuoja už Richard J. Hughes kandidatūrą į gubernatorių. Adv. Paulis ir Jokūbas Stukas vadovauja New Jersey lietuviams demokratams.

Dabar

Juozas Tysliava

Chruščiovas sako, kad "seni bolševikai" norėtų Maskvoje pastatyti paminklą Stalino sušaudytiems komunistams.

Kai dėl lietuvių kilmės komunistų, kuriuos Stalinas savo laiku pasiuntė "pas Abrahomą," tai tas "senų bolševikų" sumanymas jau vykdomas. Pavyzdžiui, literatūra ir Menas, įsidėjęs jauno skulptoriaus Vytauto Mačiūkos kūrinio nuotrauką, rašo:

"Pagaliau — paskutinis kalto smūgis, ir iš granito luito iškilo pilietinio karo didvyrio karvedžio Vytauto Putnos portretas."

"Vytautas Mačiūka savo kūrinį nusprendė padovanoti istoriniam — revoliuciniam muziejui," toliau tas savitraštis rašo, iš savo pusės dar pridurdamas, kad "ketedra tam nuoširdžiai pritaria".

O tuo tarpu iš Maskvos pranešama, kad Stalino kūnas, kuris iki šiol gulėjo šalia Lenino, jau pašalintas iš Raudonosios aikštės mauzoliejiaus...

Vadinasi, paskutinės "asmens kulto" liekanos — tautų vadas, tėvas, mokytojas ir saulė — šluojamos į istorijos sąšlavyną, ir tai su geležine šluota.

Ko gera, su Stalinu atsitiks taip, kaip atsitiko su Mussoliniu ir Hitleriu: žmonės nežinos, kur jis palaidotas.

Vytautas Putna, kurį Stalinas taip pat nugalabijo, kartą grįždamas iš Londono į Maskvą, užėjo į Kauno aerodromo restoraną ir paprašė "kleboniško"...

Kalbos, kad lietuviškai kalbąs Sovietų karo atstovas Londone atvyko į Kauną, tuojau pasiekė laikinosios sostinės įgulos karininkų ausis. Paskubomis, buvo suruoštas priėmimas, kurio metu kažkas apgailėstavo, kad Vytautas Putna ne savo tėvynės tarnyboje.

"Ką gali žinoti, gal aš, būdamas didelės valstybės tarnyboje, galėsiu būti naudingesnis savo mažajai tėvynei", atsiliepė Putna.

Panašiomis užuominomis Putna gynėsi ir nuo lenkų žurnalistų, kurie kartą jį buvo apspitę Varšuvoje. Ir jiems, mat, rūpėjo, kodėl Putna, būdamas lietuvis, tarnauja Sovietų armijoje...

Bet įdomiausia legenda apie Putną buvo sukurta 1920 metais, kai Pilsudskis su Želigovskiu skverbėsi į Vilnių. Tada, sakoma, Putna

Nukelta į 6 psl.

Ar dr. A. Trimakas iš tikrųjų "nebuvo tinkamai suprastas"?

Dėl VLIKO pirmininko dr. A. Trimako pranešimų liečiančių Pabaltijo valstybių ir jų atstovybių klausimą Washingtono, mūsų laikraščiuose, ypač Naujienose, dabar plačiai rašoma. Tų rašymų tikslas, atrodo, yra dvejopas: pateisinti dr. A. Trimaką ir apkalinti Vienybę. Kitais žodžiais, kad VLIKO pirmininkas taip nekalbėjo, kaip Vienybė pranešė, o jeigu ir kalbėjo, tai jis "nebuvo tinkamai suprastas".

Kadangi dr. A. Trimakas, kalbėdamas su Naujienų korespondentu, pasakė, kad jis "niekam nereikšė nuomonės, kad Lietuvos atstovybei Washingtono gresia pavojus", tai Vienybės redakcija dabar yra priversta apie tai plačiau paaiškinti.

1. VLIKO pirmininkas dr. A. Trimakas spalio 13 dieną paskambino į Vienybės redakciją ir pranešė, kad jis iš "autentiškų šaltinių" sužinojęs, kad anglosaksai (anglai ir amerikiečiai) yra sutarę Pabaltijo valstybes pripažinti Sovietų Sąjungai.

2. DR. A. Trimakas taip pat pasakė, kad Pabaltijo valstybių pasiuntinybėms Washingtono gresia uždarymo pavojus ir kad dėl to jau dabar reikėtų mūsų visuomenę įspėti — rašyti spaudoje ir t. t.

3. DR. A. Trimakas, be to, pareiškė, kad jis apie tai jau pranešęs visai eilei visuomenės veikėjų, jų tarpe — Amerikos Lietuvių Tarybos reikalų vedėjui J. Talalui, prašydamas painformuoti dr. Grigaitį.

Kadangi apie tai, kaip vėliau paaiškėjo, dr. A. Trimakas iš tikrųjų buvo kalbėjęs su daugeliu mūsų veikėjų, kurie buvo lygiai "pritrenkti", tai Vienybės redakcijoje neliko abejonės, kad dėl to tuojau reikia "užaliaruoti" visuomenę.

Spalio 23, pirmadienį, kai VLIKO pirmininkas jau buvo grįžęs iš Washingtono, Vienybės

bės redakcija kreipėsi į Lietuvos Laisvės Komitetą, kur, vietoj dr. A. Trimako, atsiliepė P. Vainauskas. "Aš visą naktį neužmigau dėl to, ką man dr. Trimakas pasakojo", pareiškė P. Vainauskas. Sekančią dieną dr. A. Trimakas paskambino į Vienybės redakciją ir žodžiu patvirtino, tai kas jau Eltos buvo pranešta, būtent, kad "šiuo metu JAV nesiruošia savo ligšiolinio nusistatymo Lietuvos atžvilgiu keisti..." Ta pačia proga dr. A. Trimakas Vienybės painformavo apie kitus dalykus, liečiančius pavertąsias tautas, čia pat įspėdamas, kad "tai ne spaudai".

Jeigu dr. A. Trimakas, prieš vykdamas į Washingtoną, būtų pasakęs, kad visa tai, ką jis pasakojo Vienybės redakcijai, yra "ne spaudai", apie tai nebūtų buvę nei užsiminta. Bet tasyk dr. Trimakas elgėsi priešingai — prašė rašyti.

Dėl to dabartinis dr. A. Trimako elgesys nebesurprastamas: kalbėdamas su Naujienų korespondentu, jisai pasakė, kad jis "niekam nereikšė nuomonės, kad Lietuvos atstovybei Washingtono gresia pavojus..."

Tai visai priešinga tam, ką dr. A. Trimakas pasakojo Vienybei, kuri, beje, baigdamas pranešimą apie VLIKO pirmininko misiją į Washingtoną, iš savo pusės dar pridūrė:

"Reikia tikėtis, kad VLIKO pirmininkas dr. A. Trimakas, grįžęs iš Washingtono, plačiau painformuos mūsų visuomenę. Taip pat reikia tikėtis, kad tos informacijos nebus vien pesimistiškos."

Jeigu po to, kas čia išdėstyta, Naujienos vis dar manytų, kad dr. Trimakas turėtų "pašlysti raštu atfaisymą arba protestą" Vienybei — labai prašome.

VIENYBĖS REDAKCIJA

Pasaulyje...

— Britų Honduras, kurį veilonis Kazys Pakštas siūlė lietuviams pasirinkti "atsarginę tėvynę", skaudžiai nukentėjo nuo uragano. Belize, krašto sostinė, beveik sunaikinta. Daug žuvusių ir sužeistų, tūkstančiai neteko pastogės.

— Prezidentas Kennedy pareiškė, kad Amerika atnaujins branduolinius bandymus, bet tai bus daroma ne keršto bei gąsdinimo tikslais.

— Komunistų partizanų veikimas Vietname, valdžios kariuomenei sustiprinus puolimus, esąs susilpnėjęs.

— Mussulmonų sukeltose riaušėse, Alžyre, žuvo 86 asmenys, sužeistų skaičius dar didesnis. Taip pat žuvo trys prancūzai kareiviai. Demonstrantai reikalavo Alžyrijai nepriklausomybės.

— Sovietai oficialiai pranešė apie Stalino kūno iškėlimą iš Lenino mauzoliejiaus ir jo palaidojimą "didvyrių kapuose", palei Kremliaus sieną.

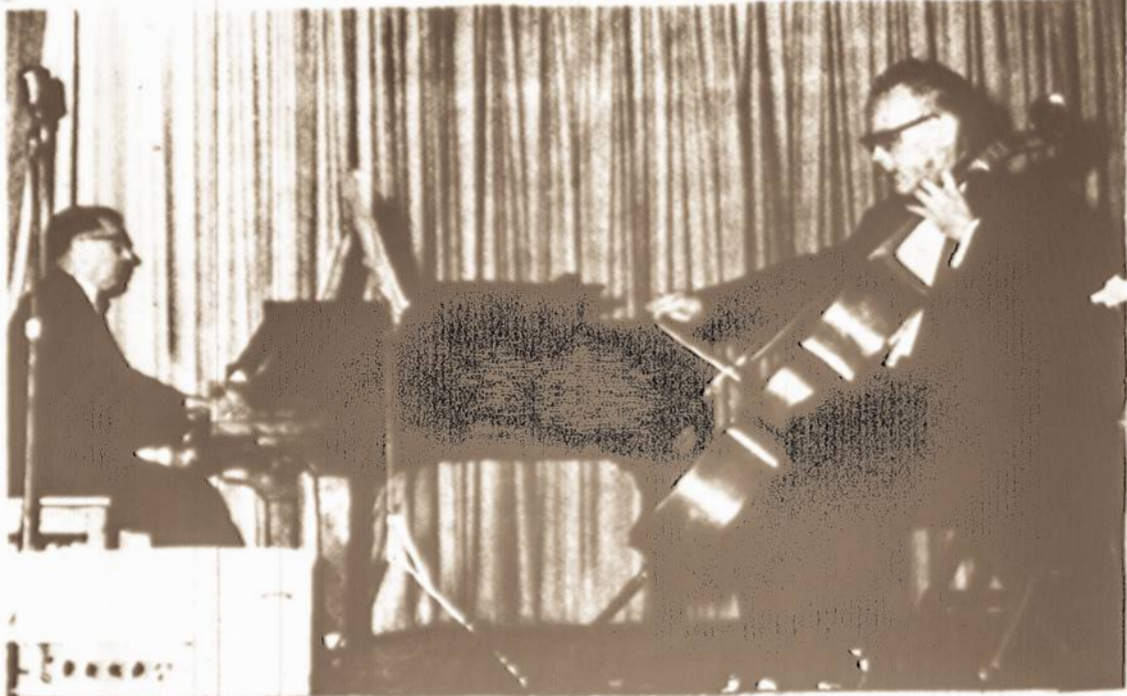
— Ryšium su Sovietų reikalavimais Suomijai — tartis dėl apsaugos priemonių karo su vakarais atveju, Amerikos spaudoje prisimenama Pabaltijo valstybių likimas.

Iš Kalifornijos

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles, Cal. spalio 15 d. žurnalo Lietuvių Dienos leidėjas Antanas Skirius minėjo 50 metų amžiaus sukaktį. Tą progą surengtame bankete prof. M. Biržiška bučiuoja A. Skiriu.

Los Angeles BALFO koncerte violončelistas Viktoras Dapšys groja komp. Br. Budriūno "Rauda". Akompanuoja komp. B. Budriūnas.

L. Kančausko nuotraukos

Spalio 21 d. Los Angeles Balfo 12 skyrius buvo surengęs rinkliavos vajas užbaigimo koncertą su menine programa, kuria išpildė komp. B. Budriūno vadovaujamas vokalinis ansamblis ir atskiri solistai. Nuotraukoje: solistė J. Čekanauskienė ir P. Baltakis dainuoja duetą "Oi berneli vienturi..."

Mirė P. Birštonas

Praeitą sekmadienį Shenandoah, Pa. mirė Pijus Birštonas, 93 m. amžiaus.

Velionis buvo senųjų Lietuvių ateivių sūnus, gimęs, augęs ir mokslus ėjęs Pensilvanijos valstybėje. Buvo seniausis amžiumi Amerikoje gimęs lietuvis. Iš pat jaunystės buvo aktyvus lietuvių visuomenės veikėjas. Buvęs SLA prezidentas, viceprezidentas ir daugelio komisijų pirmininkas.

Kaip seniausias amžiumi SLA narys, kaip taikos teisėjas, P. Birštonas, per pasku-

tinčius kelias dešimtis metų, visuose susivienijimo seimuose, prisaidindavo naujai išrinktus SLA Vykdomosios Tarybos narius. Buvo ilgameitis Vienybės skaitytojas.

Palaidotas lapkr. 1 d. Shenandoah lietuvių kapinėse. Laidotuvių apeigos, vykdančios velionio valią, buvo paprastos. Nei prie karsto, nei kapuose nebuvo jokių kalbų.

Pijaus Birštono asmenyje, Amerikos lietuvių visuomenė neteko vieno iš pačių žymiausių senosios kartos veikėjų.

Pavykes Bendruomenės vakaras

Bridgeport, Conn. — Neseniai susiorganizavusi L. Bendruomenės Bridgeporto apylinkė spalio 21, vakare, surengė pirmą savo viešą pasirodymą. Klekvienu pradžia reikalinga šio tokio materialinio pagrindo, tačiau apyl. valdyba, dairydama pajamų, neužmiršo nei kultūrinės pusės. Todėl, kaip čia retai atsitinka, publikos šį kartą prisirinko sklidina Jaun. Vyrų Klubo salė, išpuošta liet. paveiksiais ir spalvomis. Matėsi veidų iš Waterburio, Stamfordo, net iš New Yorko, tačiau gausiausiai atsilankė mieli kaimynai iš New Haveno, o jų atžalynas — jaunieji ir vyresnieji šokėjos ir šokėjai, apstrenę taut. drabužiais ir tik už ačiū įvykdė gyviausią kultūrinės programos dalį. Visą vakarą sumaniai bei sėkmingai pravedė apyl. v-bos narys kultūriniais reikalais A. H. Tumas — Tamošaitis.

Pirmausia susirinkusių pasveikino apyl. pirmin. inž. J. Rygelis; palinkėjo gražiai papramogauti ir paskui sėkmingai vykdyti L. B-nės uždavinius veiklusius New Haveno apyl. pirmin. Ant. Gruzdy; žiupsnį puikių minčių pabėrė L. B-nės Hartfordo apyg. pirmin. Bagdonas; jautriais žodžiais prašėko į jaunimą ir senimą Centro atstovas dr. Vileišis.

Atskleidus uždangą, scenoje ėmė sukts New Haveno taut. šokių šokėjos — šokėjai, kuriems vadovavo p-lė Lina Mikalavičiūtė. Pradedant jaunųjų, baigiant vyresniųjų grupėmis, šokis sekė šokį, vis gražiau bei gyviau marguodami, kaskart stipriau įjudindami publiką, triukšmingai ir nuoširdžiai toms lietuviškoms gėlėms plojusią. Dzūkų polka, sukčius, rugučiai, lenčiugėlis, ožellai, suktinis... New Haveno lietuvių atžalynas moka šokti! O tėvams, moky-

tojoms (Strimaitienė, Mikalavičiūtė) ir L. B. apylinkės vadovybei — gili pagarba už teisingą savo visuomeninių pareigų išseivijoje supratimą. Saldu širdyje, žiūrint į toki gražų būrelį "pipirų" ir jaunimo, mylincijų lietuviškus taut. šokius ir mūsų senelių dėvėtus, puikiai margus, taut. drabužius! Jaun. šokėjų grupėje šoko: Birutė Melanija Biknaitytė, Lima Šaulytė, Irena Kronkaitytė, Danguolė Jonynaitė, Gita Merkevičiūtė, Birutė Šaulytė, Rūta Guldputytė, Gintaras Zemlauskas, Juozas Samuolis, Vidmantas ir Tomas Plečkaičiai, Romas Puslys, Virginijus Jonynas; vyresniųjų grupėje: Danutė ir Violeta Kronkaitytės, Zita Šaulytė, Lina Mikalavičiūtė, Juozas ir Jonas Mikalavičiai, Juozas Plečkaitis, Kazimieras Samuolis.

Šalia taut. šokių, scenoje dainavo gražias daineles: vietos lietuvių parap. vargon. Antano Stanišausko vad. mišrus kvartetas — Alė Janiūnienė, Inga Tamošaitienė, Jonas Butkus, Vladas Barlius; ir Pr. Rasto paruoštas bei akompan. apylinkės narių moterų sekstetas — Armonienė, Baurienė, Janiūnienė, Kuklerienė, Aldona Markevičienė (čia gim. Lietuvaltė), Tamošaitienė. Visos dainininkės buvo apstirėdžiusios puošniais taut. drabužiais, todėl ir jų dainuotos dainos, šiaip jau gražios, girdėjosi dar gražesnės.

Scenos programai pasibaigus, svečiai prie staliukų turėjo pasitraukti sienų link; tiek gražaus jaunimo susirinko — kaip gi be šokių? Muziką (iš rekorderio) parūpino Pov. Jasiukonis. Užkandžiais rūpinosi Armonienė, Tamošaitienė, Rožė Barlienė — ilgas stalas buvo apkrautas apyl. narių moterų sunešto-

mis gėrybėmis, sistematingai čia atradusiomis, ir atitinkamomis "dozomis", apyl. v-bos narės Kaz. Baurienės organizacinėmis pastangomis. Na, kur užkandžiai, ten ir visoki skystimėliai: gausų visokiais atsigėrimais barą nenuilstamai tvarkė Petras Armonas, žmonos ir kt. ponių talkininkaujamas. Vakaras praėjo augštos nuotaikos ženkle, retai kultūringoje dvasloje. Bendruomenės apyl. valdyba prisikaitavo apie 200 dol. gryno pelno.

Bridgeporto lietuvių apylinkė dėkinga visiems, kas pirmuosius jos žingsnius šiuo ar tuo parėmė (neužmiršdama ir p. Baranauskienės, p. Armonienės, dr. Vileišio reikėmingų aukų loterijai). Bet ypač ji dėkinga New Haveno lietuviams, ne tik geroku būriu, su savo pirmininku Ant. Gruzdzium, papildžiusiems svečių eiles, o dar atgabenusiems mielą savo prieauglį — taut. šokių šokėjas ir šokėjus, kurie mums čia suteikė tiek skaidraus džiaugsmo ir neužmirštamo malonumo.

J. K. K.

Algirdas Landsbergis, rašytojas, isijungė į Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondo laikinąją organizacinę komisiją, kuri rūpinasi inaušų telkimu Antano Škėmos kūrybos išleidimui. Komisijos sąstatą šiuo metu sudaro: inž. Valdas Adamkavičius, rašyt. Antanas Gustaitis, dr. Vytautas Kavolis, rašyt. Julius Kaupas, rašyt. Marius Katiliškis, adv. Algimantas Kėželis, rašyt. Algirdas Landsbergis, rašyt. Algimantas Mackus, rašyt. Henrikas Nagys, rašyt. Kostas Ostrauskas, dr. Jonas Valaitis. Fondui inaušai siunčiami: dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

Lietuviai, New Jersey piliečiai

Rinkite Richard J. Hughes i
New Jersey Gubernatorius

Per praėjusius aštuoneris metus lietuviai New Jersey valstybėje daug laimėjo. Vasario 16 kasmet buvo oficiali New Jersey valstybės šventė. Lietuviai per Demokratų administraciją yra pasiekę aukštų vietų.

RICHARD J. HUGHES yra nuoširdus lietuvių bičiulis. Jis ir toliau traktuos lietuvius kaip pirmaeilius piliečius.

RICHARD J. HUGHES yra pasiryžęs praplėsti mokslo galimybes mūsų vaikams.

RICHARD J. HUGHES yra pažadėjęs daugiau valstybinės pagalbos miestų namų savininkams palengvinti mokesčių našta.

RICHARD J. HUGHES ir Demokratų partija remia darbininkų reikalavimus dėl atlyginimo pakėlimo, dėl nedarbo pašalpos, be to, rūpinasi darbdavių ir darbininkų santykių sklandumu!

RICHARD J. HUGHES IR DEMOKRATŲ PARTIJA stoja už ligos pašalpą senesnio amžiaus žmonėms.

Lietuvių ir aplamai visų New Jersey gyventojų ateities gerovei, balsuokite už Richard J. Hughes ir visus Demokratų partijos kandidatus.

ŠIS SKELBIMAS YRA NEW JERSEY DEMOCRATIC STATE COMMITTEE
NATIONALITIES DIVISION

Lietuviškoje Chicagoje

Prelatas Albavičius žinojo apie slaptą dainų komitetą? Ilgal buvo tiriama ir aiškinama kas sudarė tą blogu vardu išgarsėjusį antrosios dainų šventės slaptąjį komitetą. Niekas nežino ir nežino. Dabar vėl visi pradėjo, gal net per daug, žinoti. Čikagiečiams gerai žinomas vakso pardavinėtojas Kazys Žirgulis atspausdino Naujienų spalio 24 d. laidoje laišką, kuriame, vienoje vietoje, tai. rašo:

“Lietuvių visuomenei turiu garbingai pareikšti, kad aš tu Komiteto blankų nespausdinau, nes jie man buvo Lietuvių Dainų Šventės Komiteto Special Delivery prisiųsti į Washingtoną, 1961 m. sausio mėn. 20 d. 11 val. a. m. Šu blankais gavau tokio turinio laišką: “Blankus p. Morkūnas trečiadienį neatspausdino, todėl tik šiandien tegalėjau Jums išsiųsti. Mūsų pasikalbėjimą antradienio vakare perdaviau Dainų Šventės Komiteto Pirmininkui prelatui I. Albavičiui. Vyt. Radžius, Egzekutyvinis vicepirmininkas Antrosios Dainų Šventės Komiteto.”

Ir vis vien dauguma netiki, kad prelatas būtų žinojęs ir tylėjęs. Juk gi prelatas buvo to oficialaus komiteto pirmininkas.

Donatas Bielskus, LB Chicago apygardos valdybos vicepirmininkas ir kultūros reikalams pareigūnas, gavo tos valdybos nepasitikėjimo pareiškimą. Už ką? Kaltino Bielskų tos pačios valdybos narys informacijos reikalams Jonas Vaičiūnas, kad Donatas Bielskus, būdamas vicepirmininku, nesiskaito su jo - Vaičiūno nuomone. Ir po to valdyba pareiškė Bielskui nepasitikėjimą. Kaip gi čia viską suprasti? Gal padės priminimas poros faktų. Bielskus aprašė fauną šventės slaptąjį komitetą įkūrėjas. Ten figuruoja ir Jasaitis, buvęs apygardos pirmininkas, o dabar net visos bendruomenės pirmininkas. Gi Vaičiūnas Jasaičio pusbrolis. Gal dabar trauti aiškiau. Bet argi Lietuvių Ben-

druoomenė tokiems darbams sukurta?

Dr. Grigaičiui vis “ne į tema”. Neseniai (spalio 22) įvyko Chicago ALT skyriaus konferencija. Alta buvo karštai kritikuota ir peikta. Naujienos apie tai, be kitko, taip parašė: “Daugelis diskusijose iškeltų klausimų visai nelietė tiesioginiai Chicago Lietuvių Tarybos veiklos, buvo visai ne į tema, nukreipta į atskirus asmenis, ir išpūdis susidarė toks, kad iš anksto susimokyti keli asmenys buvo skirti jieškoti priekabių”. Atseit ir dr. Grigaičiui revoliucija prieš ALTą pakvipo.

Šimučio (ALTO prezidento) organas Draugas, bet gi sako, kad yra būtina, kad ALTe pasirodytu naujų veidų ir naujų veikėjų. Tik nereikia karščiuotis - sako Draugas (spalio 25 d. laidoje). Ir dar pridėdą šitaip: “Nėra abejonės, kad politinių srovių išimtinis dominavimas Taryboje yra gal kiek atsilikęs nuo gyvenamojo laikotarpio ir Chicago Lietuvių Tarybos konferencijoje keltos mintys svarstytišos be pagiežos, rimtai ir nesikarščiuojant”. Taigi, Draugui reikalas visai kitaip atrodo negu Naujienoms. Be kitų, diskusijose dalyvavo mums gerai pažįstami: S. Gečas, agr. J. Bertašius, agr. Dr. Dauparas, ir agr. Ignas Andrašiūnas.

Jonas Vaičiūnas, žurnalistas ir garsėjęs beletristas, L. Žurnalistų sąjungos Chicago skyriaus valdybos išdininkas, pasitraukė iš valdybos ir iš pačios s-gos Chicago skyriaus narių tarpo - rašo Draugas spalio 25 d. Naujas būdas pragarsėti. Kol esi žurnalistų sąjungoje, tai tave vadina nemokša. Kai tik pasitrauki, tai tuoj pasidarai garsėjęs beletristas, kūrybingas ir t. t. Atsimeiname juk dar neseniai tokį “stebuklą” ir su Butėnu ir su Dauniu. Žodžiu, tikras kelias į superžurnalistus. Bet su Vaičiūnu dar nėra “taip gerai”. Jis iš

Vyt. Zalatoriaus nuotrauka

Žurnalistai tautininkų baliuje, Chicagoje. Sėdi iš kairės į dešinę: Ona Šulaitienė (Edvardo žmona), Jonas Antanaitis - Vienybės korespondentas Clevelande, Birutė Zalatorienė (Vytauto žmona) ir agronomas žurnalistas Ignas Andrašiūnas, naujas LŽS Chicago skyriaus narys. Stovi iš kairės į dešinę: Edvardas Šulaitis, Antanas Gintneris, Pocius, ALTS East Chicago sk. pirmininkas, Janukaitis - ALTS Chicago skyriaus pirmininkas, dr. Kazys Suoga - Vienybės korespondentas, Vasys Bronius - Cicerio skyriaus pirmininkas, Šiaučiuonas - Chicago skyriaus valdybos narys ir LB Chicago apygardos valdybos narys.

Žurnalistai ir tautininkų balius

Lietuvių Žurnalistų tarpe JAV jau seniai girdėti balsų, kad jie ne tik aprašinėja įvairius parengimus (vaidinimus, koncertus, vakarus, piknikus, parodas ir pan.), bet dar turi pirkti bilietus, kad galėtų ten patekti. Suprantama, vieną kartą - tai nieko. Bet jeigu tenka beveik kas savaitga-

sąjungos narių nepasitraukė. Jis pasitraukė tik iš išdininko pareigų. Gi skyriaus valdyba nusprendė laikinai (o gal ir niekada) viešai neskelbti tų prielaidų, kurios veiktė poną Vaičiūną skubiai pasitraukti iš išdininko pareigų...

Jurgis Kliukas

Daugiau iš Chicago 9 psl.

lį eiti į du ar tris parengimus tai susidaro galvosūkis ir jaučiama tartum šlokia tokia ne-lygybė.

Chicago, Cicerio ir E. Chicago tautininkai ruošdami savo balių spalio 28 d. nusprendė tą problemą padėti išrišti praktišku būdu: duoti pavyzdį. Jie pakvietė visą LŽS Chicago skyriaus valdybą būti jų ruošiamo balius svečiais - be jokio atlyginimo ar kokio kito išpareigojimo už tai. Tatai pritaro ir kiti aplinkybei. Tai buvo pabaiga to vadinamo spaudos mėnesio.

Žurnalistų Sąjunga kvietimą priėmė, oficialiai nusprendė padėkoti visų trijų ALTS skyrių valdyboms už susirūpinimą Lietuvių žurnalistų darbu ir padėtimi, o svarbiausia, ži-

noma, už konkrečią paramą. I balių atvyko visi žurnalistų valdybos nariai, Zalatorius ir Šulaitis su žmonomis, Janukaitis balius rengėjų vardu sveikino atvykusius žurnalistus ir juos pristatė publikai. Pocius daugiausia rūpinosi žurnalistų vaišėmis, taip pat pristatė atvykusią su filmu S. Narkėliūnaitę.

Žurnalistams tautininkų balius ir programa patiko. Pabrėžtina, kad spaudos baliuje tautininkai organizuoti buvo sau rezervavę 6 stalus. Čia pat žurnalistai atžymėjo ir naujojo nario žurnalisto - agronomo Igno Andrašiūno įjungimą į savo šeimą. Andrašiūnas neperseniai atvykęs iš Kolumbijos.

DANA VALIUSAITIENĖ

IŠRINKIME TEISINGĄ - PATIKIMĄ NEW YORKO VALDŽIA

Balsuokime už Republikonų kandidatus

- KURIE —
- ATSTATYS MIESTO FINANSINĮ TOBULUMĄ
 - PATAISYS LIGUISTĄ MIESTO MOKYKLŲ SISTEMĄ
 - KOVOS PRIEŠ APGAVIKUS IR PRIGAVIMUS
 - NAIKINS MIESTO PADUGNIŲ KVARTALUS
 - DARYS VISKĄ, KAD SUŠTABDŽIUS JAUNIMO NUSIZENGIMUS.

PAUL A. FINO jau septintą kartą metal kongresmanas. Jis Kongrese dažnai pasisako Lietuvos laisvės reikalui. Balgys St. John's universitete teisių skyrių, 1933 m. tapo advokatu; 1943-44 m. buvo vyr. New Yorko valstybės prokuroro padėjėju. 1945-1950 buvo New Yorko valst. senatorium. Patyręs teisininkas, kongresmanas — jis tinkamas New Yorko tarybos pirmininku. — Balsuokim už jį!

PAUL A. FINO
| tarybos prezidentas

LOUIS J. LEFKOWITZ
| merus

Mūsų miesto įstaigose atidengti didžiausi skandalai: Gatvėse pavojinga ne tik moterims bet ir vyrams; nesaugu parkuose ir pajūry; mokyklose randama netvarkos. — TIK GERAS ŠEIMININKAS GALI SU-TVARKYTI NEW YORKĄ — L. J. LEFKOWITZ tinkamiausias New Yorko Mero pareigoms. Kilęs iš neturtingų imigrantų šeimos išėjo teisių mokslus. Turi patyrimo įstatymdavystėje bei teisme eilę metų eidamas vyr. New Yorko valstybės prokuroro pareigas. Yra tinkamiausias sutvarkyti pašlijusius New Yorko reikalus. Jis pasamdys 6,000 naujų policmonių ir pašalins suktybes. Rinkim L. J. Lefkowitz | merus!

JOHN J. GILHOOLEY
| kontrolierius

J. J. GILHOOLEY tinkamiausias miesto kontrolieriaus pareigoms. Jis nuo pat jaunystės dirba. Dirbdamas išėjo mokslus. Tarnavo karo laivyne 1942-45 m. Išėjo atsargon laivyno leitenantu. Septynerius ir pusę metų buvo Darbo pasekretorium. Pravedė naują Fed. Employees Workmen's Compensation programą. Eidamas augštas pareigas Washingtono užsitarnavo pasitikėjimo ir buvo parinktas kandidatu į New Yorko miesto kontrolierius. Jis pažįsta New Yorko reikalus. Su žmona Josephine Ann augina 5 vaikus. Už jį balsuokime!

BALSUOKIME už L. J. Lefkowitz | merus • BALSUOKIME už visus Republikonų kandidatus • BALSUOKIME eilėje A

ALL AMERICAN COMMITTEE, LITHUANIAN DIVISION

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Dabar

Atkelto iš 1 psl.

sitūles Sovietų armijos vadovybei leisti jam su keturiomis divizijomis "kylti kylį išmušti"...

Kitas toks, Stalino laikais sušaudytas lietuvis, buvo generolas Uborevičius.

Kaip sau norite, bet pasaulyje nėra kitos valstybės, kur būtų buvę sušaudyta tiek komunistų, kaip komunistinėje Sovietų Sąjungoje...

Dabar, kai Kremliaus prieslenkstyje nebėra Stalino kūno, tai anapus slenksčio, pačiame Kremliuje, rodo, neturėtų būti ir tos dvasios, kuri net tris dešimtmečius persekiojo pačius komunistus.

Bet Stalinas persekiojo ne vien komunistus. Jis taip pat žudė žmones vien dėl to, kad jie mylėjo savo tėvynę. Jis persekiojo tautas dėl to, kad jos norėjo būti nepriklausomos. Jis įsakė Sovietų armijai užimti Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Jeigu Stalinas klydo, įsakydamas be teismo žudyti net buvusius Lenino draugus, tai jis taip pat klydo, įsakydamas okupuoti Fabaltijo valstybes, kurios su Sovietų Sąjunga buvo pasirašiusios nepuolimo ir draugiškumo sutartis.

Logiškai galvojant, dabar Chruščiovas turėtų atitaisyti ir šią Stalino klaidą.

Tiesa, tarybinėse respublikose dabar daugiau laisvės, negu Stalino laikais. Bet taip pat ne melas, kad tose respublikose mažiau laisvės, nekaltant jau apie nepriklausomybę, negu vadinamose liaudies respublikose, kaip Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir kitur.

Šia proga prisimintina dar viena to, anot paties Chruščiovo, "tirono" klaida: kalbėdamas su Rooseveltu Jaltoje, Stalinas pasakė, kad Rytų Prūsai turėtų būti padalinti tarp Lenkijos ir Lietuvos...

O kam dabar priklauso tas kraštas, kur prieš 400 metų pasirodė pirmoji lietuviška knyga?

Mums rašo...

Ar mes didžiojamės lietuviais?

Nors nepriklausomybės laikais mums negresė pavojus pamiršti, tačiau įžvalgūs patriotai skiepėjo jaunimui meilę žilajai Lietuvos senovei, pagarbos aureole buvo apšviesti senovės lietuviai barzdučiai. Vytauto, Gedimino, Kestučio vardai skambėjo, kaip šventi.

Didžiųjų Lietuvos sūnų kultas jaunimo tarpe davė savo rezultatus - jaunimas iš praeities semdavosi stiprybės, karščiau mylėjo savo tėvynę.

Tačiau tuo metu mes nepasitenkinome vieni tik Vytautais ir Kęstučiais. Mes turėjome ir naujų didvyrių - Darių ir Girėną, Vaitų, Juozapavičių ir kitus.

Dabar, kai žymi lietuvių tautos dalis išblaškyta po visą pasaulį, atsiranda nemaža garbiakalbių patriotų, kurie žodžiais verčia kalnus, bet praktiškai piršto nepajudina Lietuvai išlaisvinti ir lietuvių be stiprinti.

Ar turime šiandien Girėnų ir Darių? Be abejo, turime. Tačiau kai skaitai spaudą, negali suprasti, į ką mes turime lygiuotis, kuo didžiūotis.

Visi pripažįsta, kad jaunimas, gyvendamas toli nuo savo tautos kamieno, pamažu nutautėja. Aš nenoriu nagrinėti visų tų priežasčių, kodėl taip yra, tačiau viena noriu pabrėžti - Lietuvos jaunimui gyvenančiam treptyje, reikia duoti gvy pavyzdžių, kad lietuvių tauta ir šiandien gimdo bei išugdo įžymius žmones. O mes dažnai užmirštame savo tautą ir jos pastangas.

Štai keletas pavyzdžių. Kai komunistų valdomoje Lietuvoje buvo pastatyta Kauno elektros stotis, daugelis mūsų šaukėme: tai tuščias burbulas. Žinoma, užtvenkė Nemuną lengviau, negu paleisti į kosmosą žmogų. Bet kai Gagarinas apskriėjo žemę, rusų emigrantų, nusistačiusių prieš bolševikus, spauda didžiavosi, kad pirmas pasaulyje kosmonautas yra rusas. Argi mūsų maža tautai Nemuno užtvėnkimas nėra tas pats, kas rusams Gagarino skridimas? Kodėl mes negalime didžiūotis, ką pasiekė lietuvių tauta, nors ji tai atliko ir komunistų valdoma? Jeigu baltasis rusas gali didžiūotis raudonu rusu, tai kodėl lietuvis negali didžiūotis savo tautos laimėjimu?

Knygoje "Who is Who in Soviet Science and Technology" tarp daugybės pavardžių yra ir 10 lietuviškų - K. Baršauskas, P. Brazdžiūnas, A. Jucys, T. Ivanauskas, J. Kriščiūnas, V. Lašas, J. Matulis, A. Purėnas ir kt. Apie šiuos išžymius lietuvių mokslininkus žino visas pasaulis, išskyrus mus pačius, susirgusius savo tautos ignoravimo liga. Žymiai blogiau, kai mes netylime arba niekiname ne tik lietuvių, kurie kelia Lietuvos vardą, gyvendami po komunistų valdžią, bet ir esančius treptyje. Pavyzdžiui, Hollywoodo artistė Rūta Kilmonytė su pasisekimu garsina lietuvių vardą, o žiūrėk atsiranda nepraustaburnių, kurie niurna už tai, kad ji neslima lietuviškų temų. Kas labiau išgarsina Lietuvos vardą, ar koks nors veiksnys pušūčiai salei kalbėdamas svarbius, bet vis tuos pačius žodžius, ar lietuvišką, kuri prasimušusi į gyvenimą savo talentu, žavi milijonus žmonių?

Nesenai sužinojau, kad Briuselio parodoje net Belgijos karalienės buvo išgirtas Anykščių vynas, kad pavergtoje Lietuvoje išleidžia po 4-

5 meninius filmus, o vienas jų pasaulio kino festivalyje Čekoslovakijoje laimėjo sidabro medalį. Argi neverta tuo didžiūotis? Nuslėpdami tai, mes patys save nuvertiname.

Komunistai Lietuvoje veikia gudriau. Jie iškilmingai mini Lietuvoje Dariaus ir Girėno metines, garbina Čiurlionį, Kiprą Petrauską, Putiną-Mykolaitį, Balčikonį, leidžia Krėvės-Mickevičiaus raštus ir t. t.

O kaip mes? Kokias asmenybes pristatome jaunimui? Giedodami apie "didvyrių žemę", mes tuos didvyrius slepiame. Mes žeminame Balčikonį, keikiame Putiną, Petrauską ir Zmuidzinavičių vien už tai, kad kai kam iš mūsų jie nepatinka. Kai mes atsisakome lietuvių, iš to nauda tik komunistams.

Mane nudžiugino A. Šulaičio straipsniai Vienybėje ir Drauge apie Europos bokso čempioną lietuvį Ričardą Tamulį. O kodėl mes tylėjome, kai net du kartus Europos čempionu buvo sunkiasvoris Algirdas Šocikas, kodėl Amerikos lietuvių jaunimas nežino arba žino labai nedaug apie tai, kad Sovietų Sąjungos moterų krepšinio rinktinę treniuoja Butautas, kad Kalėdienė yra pasaulio čempionas, Jonas Pipynė, R. Murauskas ir kiti lietuviai Melbourne olimpinėse varžybose gavo sidabro medalius? Apie juos turėtume žinoti, nes jie aukština Lietuvos vardą, ne mažiau, kaip savo laikų lietuviai boksininkai Vinča ir Sharkey Zukauskas.

Ar tik vien sporte lietuviški vardai skamba po pasaulį? Ne. Vilniaus styginis kvartetas 1959 metais Bukarešte laimėjo pasaulio konkursą. Vilniaus universiteto matematikas Statulevičius nesenai darė mokslinį pranešimą Londone, to paties universiteto rektorius Kubiliaus matematikos darbai tokie žymūs, kad jo vardą dažnai mini Anglijos, Prancūzijos ir kitų šalių moksliniai žurnalai. Žigmas Januškevičius buvo atvykęs skaityti paskaitą į Ameriką. Paryžiuje gastrolitavo baletu šokėjai Sabaliauskaitė ir Banyš.

Argi jie ne lietuviai? Marodos turėtume rimtai persvarstyti kovos prieš komu-

nistinę propagandą metodus. Nutylėdami apie lietuvius, kurie gyvena po komunistų valdžią ir šlovina po visą pasaulį Lietuvos vardą, mes kertame šaką, ant kurios patys sėdime.

Aš norėčiau, kad mane skaitytojai suprastų teisingai: neįsprendamas politika, norėjau paanalizuoti vien tik lietuviškumo klausimą. Vienybės deimantinis jubiliejus ir jos pastangos kovoti už lietuvių išlikimą, paskatino mane pasakyti tai, kas jau senokai širdį ėdė.

V. S.

Philadelphia, Pa.

Autorius klysta, sakydamas, kad "mes žeminame Balčikonį, keikiame Putiną, Petrauską ir Zmuidzinavičių". Priešingai, visai neseniai Dirvoje buvo pspausdinti dail. A. Zmuidzinavičiaus atsiminimai, o Vienybėje - V. Mykolaičio-Putino eilėraštinis. Amerikos lietuvių spaudoje atakuojami rusai, bet ne lietuviai. Tiesa, kad "baltieji rusai" didžiūojasi Gagarinų ir kitų "raudonųjų rusų" laimėjimais Sovietų Sąjungoje. Bet negalima sakyti, kad lietuviai Amerikoje nesidomėtu lietuviais ir jų darbais bei laimėjimais Lietuvoje. Jau vien tas faktas, kad Amerikos lietuviai slunčia savo giminėms i Lietuvą dovanas, daug ką pasako. O kiek praeitais ir šiais metais Amerikos lietuvių, net buvusių tremtinių, aplankė Lietuvą? Vienybė, Dirva ir kiti mūsų iliustruoti laikraščiai nuolat deda poveiklus i Lietuvos. Kokia Lietuva bebūtų - laisva ar okupuota, ji yra mūsų tėvynė ir ja negalima nesidomėti. Nenuostabu, kad ir toks kačalku veikėjas Juozas Krėvėnas mano, (žiūr. praeitime Vienybės nr.) "jog su Lietuva emigrantams reikia palaikyti kai kuriuos kultūrinius ryšius". Kiek Lietuvos žmonės yra laisvi palaikyti tuos kultūrinius ryšius su mumis, emigrantais, tai čia jau kitas klausimas.

VIENYBĖS RED.

Mūsų spaudos skiltyse

Kaip žinoma, S. Narkeliūnaitė šią vasarą lankėsi bolševikų okupuotoje Lietuvoje - Vilniuje ir kt. Iš klausius jos pranešimų, gerai žinantieji nupasakotas vietas ir asmenis susidarė įspūdis, kad atpasakojimai yra labai vienpusiški, naudingi tik okupantui, o tikroji padėtis nenušviesta.

NAUJENOS

Bet ir šitaip pabuvoti Lietuvoje - juk tai didelis, ne tik asmeninis, bet ir tautinis pergyvenimas. Bent dalinius tokių pergyvenimų papasakojimus girdėdami ar skaitydami, ir mes kiekvienas lyg kartu 'lankomės' tenai, ir mes iš dalies dalinames tuo didžiu pasilgto apsilankymo pergyvenimu.

V. Rastenis, DIRVA

Pasaulis dabar yra didžiuliu pasikeitimų konvulsijoje ir jo kryptis eina i tautų išsilaisvinimą, nors pavergimo pradai galingai reiškiasi. Turime būti pasiruošę didelėms permainoms ir turim būti patys pasirėngę viską sutikti, ir todėl už viską svarbiau mums išsilaiskyti kaip tautai.

A. Baltinis, AIDA

Kad mūsų dvasiškioje kažnėkas negerai su lietuvišku reikalu, aiškiai rodo d-ro J. Griniaus straipsnis Dirvoje šių metų spalio 2 d. Dr. J. Grinys daro labai rimtų priekaištų Šv. Kazimiero Kolegijai Romoje, kad nesirūpina paruošti kunigų lietuviškam pastoracijos darbu.

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

VIENYBĖ, 1886, II, 10
Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsybes nesziodama ing namus Wienibe ir sutikima.
Su druta szyrdze, ir ne perlauzia wale storawosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o storo-wojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

J. M. Kleinauskas	\$13.00
Brooklyn, N. Y.	
Pranas Milas	13.00
Brooklyn, N. Y.	
J. Ciplickas	10.00
Flushing, N. Y.	
V. Pledas	8.00
Baltimore, Md.	
A. Dabys	5.00
Los Angeles, Cal.	
K. Dudonis	5.00
Philadelphia, Pa.	
J. Jakaitis	5.00
Flushing, N. Y.	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama.

Iš praeities Tavo sūnūs...
Kada prusu ciecorus Wilhelmas buvo Alzacijoje ir Lotaringijoje ant manevru, pristate jam wieną senuke. Ciecorus jos paklause, kiek galetu turet metu. Ji atsake: szimta ir du. - O kiek tu? - paklause senuke. Asz turu dewinesdeszimt. Tu dewinesdeszimti? Del Diewo, o da asy žalnierum.
New Yorke priesz nedele (utarnike) buvo dydele paroda, atidengimas pomniko Walnutos (Statute of Liberty). Aple 30,000 asabu radosy ant tos parodos, o prie tam daugelys buvo milicijos ir wysokiu draugiszczu (tiktaj ne katalikiszczu).

Tautiškai pasirėdžiusios merginos Vilniuje pasitinka svečią iš komunistinio Vietnamo, Prezidentą Ho Ši Min.

Posėdžiavo ALT Centro Valdyba

Spalio 26 d. Chicagoje posėdžiavo ALT Centro Valdyba. Dalyvavo visi nariai: L. Šimutis, E. Bartkus, dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla, T. Blinstrubas, dr. K. Drangelis, A. Rudis ir J. Talalas.

Išklaustas ALT sekretoriaus dr. P. Grigaičio pranešimas apie ALT darbų eigą nuo metinio suvažiavimo liepos 4 d. iki dabar. Sekretorius išdėstė kas ALT buvo daroma ryšy su leidžiamais spaudoje ir pavienių asmenų gaudais dėl JAV galimo politikos pakeitimo pavergtos Lietuvos atžvilgiu.

Iš oficialių šaltinių gauti patvirtinimai, kad tie gaudai neturi pagrindo.

Apsvarstytas tolimesnis ALT veiklos planas ryšy su kėlimu klausimo dėl vykdomos Sovietų Rusijos okupuotoje Lietuvoje kolonizacijos.

Nutarta pasiųsti protesto telegramas Jungtinėms Tautoms per JAV ambasadorių A. Stevenson ir Jungtinių Tautų Prezidentą Mongi Slim dėl vykdomų Sovietų atominių bombų sprogdinimų.

ALT Vykdomasis Komitetas

ALT spalio 27 d. pasiuntė per JAV Ambasadorių A. Stevenson ir J. T. Prezidentą M. Slim dėl vykdomų Sovietų atominių bombų sprogdinimų tokias telegramas:

"Lithuanian American Council representing about a

million of American Citizens of Lithuanian descent on the twenty sixth October decided unanimously to voice emphatic protest against nuclear tests in open atmosphere conducted by Soviet Union especially against its project to explode 50 megaton bomb polluting air with radioactive fallout and gravely endangering lives and health of humanity. Please convey our feeling to member states delegations to General Assembly.

L. Šimutis
President

Dr. P. Grigaitis
Executive Secretary

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos 36-tas kongresas Detroite, įvykęs spalio 22 d. prisiuntė ALT tokį sveikinimą:

"Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos 36-tas Kongresas Detroite sveikina Amerikos Lietuvių Tarybą ir linki su nepalaužiama energija ir tautiniu budrumu ginti Lietuvos Nepriklausomybės reikalus JAV valdžios įstai-gose ir nepalstamai budėti mūsų tautos reikalų sargyboje.

Pr. Polteraitis

ALRK Federacijos 36 Kongreso
Prezidiumo Pirmininkas

Ar ne laikas pakeisti New Yorko mera?

Sprendžiant is rinkiminės kampanijos nuotaikų New Yorke, atrodo, kad lapkričio 7 balsuotojai bus atsidūrę prieš klausimą — didelį, kaip ir pats dangoraižių miestas, būtent:

Ar neatėjo laikas pakeisti New Yorko miesto merą, kurio pareigose per ilgai užsibuvo Robertas Wagneris?

Kai politikas, net ir demokratiškiausioje sąlyje, kokiose pareigose per ilgai išbūna, tai jis pradeda jaustis nepakeičiamas... Bet nėra nepakeičiamų pareigūnų. Tik vienas dalykas yra nepakeičiamas, žinoma, demokratinėje santvarkoje, tai piliečio

teisė pakeisti viešosios tarnybos pareigūnus.

Kita vertus, visuomenei nusibosta tie patys veidai, tos pačios šypsenos — dažniausiai nenuoširdžios...

Andai Louis J. Lefkowitz, republikonų kandidatas į New Yorko miesto merus, pareiškė, kad jis, jeigu bus išrinktas, pirmiausia pasirūpins apvalyti New Yorko miestą nuo korupcijos.

Jau vien dėl to — nekalbant apie kitas teigiamas republikonų partijos kandidato ypatybes — lapkričio 7 reikėtų balsuoti už Lefkowitz.

K. V.

New York, N. Y.

Dainų Šventės Komiteto žodis

JAV ir Kanados Lietuvių Antrosios Dainų Šventės Komitetas 1961 m. spalio 14 dienos posėdyje apsvaistęs spaudoje išskeltą "Lithuanian Song Festival Committee" blankų atsiradimo klausimą ir tuo pačiu reikalau JAV LB Chicago Apygardos Valdybos raštą priėjo sekancijų išvadų:

1. Kai kurie Dainų Šventės Komiteto nariai, norėdami pasitarnauti geresniam Dainų Šventės pasisekimui, be Komiteto nutarimo ir kai kurių kitų Komiteto narių žinios, sudarė "Lithuanian Song Festival Committee" blankus įtraukdami ir asmenis nepriklausančius Dainų Šventės Komitetui.

2. "Lithuanian Song Festival Committee" blankai buvo naudojami tik JAV valdžios pareigūnų pakvietimui į Dainų Šventę.

3. Dainų Šventės Komiteto žiniomis "Lithuanian Song Festival Committee" laiškams blankai nebuvo naudojami aukų rinkimui Dainų Šventės reikalams.

4. Komitetas prašo lietuvių visuomenės, po šio pranešimo, laikyti šį reikalą išsiaiškintu ir baigtu.

PREL. IGNAS ALBAVIČIUS, Komiteto Pirm.
J. PAŠTUKAS, Sekretorius

NAUJA BENDRUOMENĖS VALDYBA

Jonas Jasaitis, JAV LB Centro Valdybos pirmininkas, išrinktas JAV LB Tarybos sesijoje rugsėjo 3 New Yorke, pristatė Tarybai tvirtinti šiuos naujosios Centro Valdybos narius: vicepirmininku ir kultūros ved. kun. Stasį Santarą, 53 metų, vicepirmininku ir jaunimo vedėju inž. Vladą Adamkavičių, 35 metų, sekretorium buhalterį Kostą Janušką, 59 metų, izdininku teisininką Zigmą Dailidką, 41 metų, švietimo vedėju pedagogą Jeronimą Ignatonį, 59 metų teisinių ir socialinių reikalų vedėju teisininką Algimantą Kėželį, 28 metų.

Tarybos Prezidiumas spalio 23 dienos posėdyje konstatavo tokius korespondencinio balsavimo duomenis: 1. buvo išsiųstos 46 balsavimo kortelės, balsavo 41, nebalsavo 5. 2. iš balsavusiųjų pasisakė: tvirtinu 33, netvirtinu 2, susilaikau 6.

Tuo būdu naujoji JAV LB Centro Valdyba yra patvirtinta ir paprašyta pradėti eiti pareigas. Apie tai pranešdamas, Tarybos Prezidiumas spalio 23 dienos raštu Centro Valdybą taip pat nuoširdžiai pasveikino, palinkėdamas jai ko sėkmingiausio darbo ir pa-čią Bendruomenę ugdat, ir jos tikslų siekiant ir pažadėdamas jai visokeriopą bendradarbiavimą bei paramą.

Naujasis JAV LB Centro Valdybos pirm. Jonas Jasaitis yra 35 metų amžiaus. Baigė Pabaltijo universiteto Ham-burge - Pinneberge teisių fakultetą teisių magistro laipsniu. Vokietijoje aktyviai reiš-kėsi lietuvių studentų veikloje, būdamas studentų organizacijų valdybų nariu. Buvo Diep-holzo lietuvių gimnazijos mokytoju. JAV nuo pat pradžios

Bendruomenės veikloje: buvo Marquette Parko apylinkės valdybos nariu, Chicago apygardos valdybos izdininku, dabartinis jos pirmininkas. Buvo taip pat visų dainų švenčių ir tautinių šokių švenčių komitetų nariu. 1961 Chicago rinkiminėje apygardoje buvo išrinktas JAV LB III-ios Tarybos nariu, gaudamas čia daugiausia balsų. Lietuvių spaudos bendradarbis.

Jie prisiminė Kazį Škirpą

Didžiai Gerbiamasis Lietuvos Laikinosios Vyriausybės Ministras Pirmininke:

Spalio 1 d. Dariaus ir Girėno vardo salėje, Chicagoje, įvyko Kovojančiai Lietuvai pagerbti skirtas minėjimas, rengtas žemiau išvardintų organizacijų atstovų bendro komiteto. Minėjimas susirinkusi lietuviškoji visuomenė pritarė rengėjų kvietimui pasiųsti nuoširdų sveikinimą Lietuvos Laikinosios Vyriausybės nariams, kreipiant pagarbos ir prisiminimo žodžius į Jus, Pone Škirpa, kaip Laikinosios Vyriausybės Ministrą Pirmininką.

Minėdami tai, kas privedė prie 1941 m. birželio sukilimo, giliai įvertinome jo reikšmę ir išskelėme įtaką, kurią sukilimas padarė lietuvių rezistencinei dvasiai dar daugiau ugdyti. Nors priešpaudos jėgos užgniaužė Laikinosios Vyriausybės pavidalę atgimusių Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo daigą, mums yra likęs įsitikinimas, jog jos kad ir trumpa egzistencija bei veikla paliko neišdildomus pėdsakus ir dar didesnę ipareigojimą mums niekad nepavargti kovoje prieš komunizmą ir nuolat siekti Lietuvos laisvės.

Prašau priimti, Pone Škirpa, sau ir visiems Laikinosios Vyriausybės nariams mūsų nuoširdžios pagarbos pareiškimą.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos valdybos, Lietuvių Fronto Bičiulių, Lietuvos Kūrėjų Savanorių Sąjungos, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos, Lietuvos Veteranų Sąjungos Ramovės, Lietuvių Rezistencinės Santarvės Lietuvių Studentų Sąjungos JAV, Lietuvos Saulių Sąjungos, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio ir Lietuvių Vilniečių Sąjungos atstovų komiteto,

K. Kasakaitis Pirmininkas

Vilniaus Universiteto dainų ir šokių ansamblis Maskvoje šoka "draugystės šoki".

DAILININKAS JURGIS JUODIS

Minint šio dailininko 50 m. amžiaus sukaktį, kaipgi nepaminsime jo asmens, jokių rybos? Dail. Juodis gimė 1911 m. spalio 22 d. Kauno ap., Pakuonio valsč., Kėbliškių k. Pradžios mokyklą baigė Pakuonyje, mokėsi Prienuose, eksternu išlaikė iš 8 kl. kurso egzaminus Alytaus gimnazijoje.

Gavęs brandos atestatą ir 1931 m. eksternu išlaikęs egzaminus į 2-rajį kursą, J. Juodis įstojo į Kauno Meno mokyklą. Pirmąsias jo mok. buvo dail. Kalpokas, Netrukus J. Juodis iš Kauno Meno mokyklos išstoja. Po dviejų metų vėl bando studijuoti tapybą — šį kartą dail. Vienožinskio Meno studijoje. Nors šioje mokykloje jis radęs daug ką naujo, bet ir šios studijos mokslas jo nepatenkino, nes J. Juodis jau buvo pamėgęs M.K. Čiurlionį ir K. Simonį, Taigi, ir šioje studijoje neilgai išsilaikė. Dabar jis pasineša į karinius mokslus. Pusantrų metų tarnauja gusaruose. Čia

VLADAS MINGĖLA

J. Juodį, pastebėjo g. št. pulk. Bačkus, ir iš'elilnio gusaro jis buvo pakeltas į "dailininkus". Jis tapė įvairius paveikslus, dekoravo karininkų ramoves ir kitas patalpas. Pulk. Bačkų pakeitęs pulk. Valušis pasidarė didžiausiu dail. J. Juodžio globėju. Jam rekomenduojant, J. Juodis įstoja į Karo mokyklą, o vėliau — Aviacijos mokyklą. Po keturių metų karinių mokslų, dail. J. Juodis tampa jaunesniu leitenantu ir karo lakūnu.

STILIAUS ĮDOMUMAS

Bet niekad J. Juodis nesiskyrė su teptuku ir dažais. Jo tikrasis pašaukimas — dailės menas. Apie jį jis tik svajojo. Jis visą savo atliekamą laiką skyrė menui. Gilina studijas. Susipažįsta su didžiaisiais dailininkais, jų kūryba.

Apie savo stilių ir tapymo būdus bei priemones sukautvininkas pasisako šiais žodžiais:

"Kūryba nėra tas pat, kuo šiandien laikome fotografiją ir taip pat šios rūšies meną. Menui reikia širdies, talento ir jaudinančių bei uždegančių emocijų, estetinių išgyvenimų. Nesistebiu tad, kad Rafaelis savo "Madoną" kūrė net tris metus.

Klaustamas, kokiu keliu dailėje aš einu, kokiu keliu eisiu ateity, turiu pasakyti, kad aš esu visdėlto realistas. Tik aš ne fotografas. Aš nenoriu kopijuoti nei gamtos, nei daiktų, nei gyvų būtybių, nei visatos objektų ir dangaus galvybių. Aš stengiuosi sukurti kūrinių gyvenamam pasauly, tikrovėj, vaizduojamos idėjos nesužalojant, neiškraipant. Pavyzdžiui, akmenėlis mesas į vandenį nedingsta be pėdsakų. Akmenėlis, praradęs pastumėjimo jėgą, krinta į vandenį, pradžioje girdime pliaukštelėjimo garsą, vėliau sujudina vandenį, gimsta bangelės, o vėliau vandens paviršius puošia ratilais, apskritimais einančios bangelės, kol vėl ilgainiui viskas apimsta.

KŪRYBOS PRIEMONĖS

Imkime, kad ir garsą, dainos melodijas... Akordai sklinda kresčendomis; kylant tai vėl išsenkant ir lyg ir mirštant, nutilstant. Miško ošimas, jūros ar ežero bei upės bangų vyksmas — užimas nuolatos sklinda, skrieja bangomis, verpetais, ratais, elipsėmis... kol dingsta begalybėje ir, atrodo, susilieja kur nors visatoj. Bet ne, tos bangos, kaip radijo ar kitokios bangos, nevienodai, tai zigzagais, tai tiesiomis linijomis grįžta, kaip garso akordas pamiškėje ar kalnų papėdėje ar šlaite.

Štai ir yra mano kūryboje tokios priemonės, tokie būdai, kuriais aš vaizduoju dažnai kitiems nematomus, bet giliai išgyvenamus, tik svajonėse bei iliuzijose matomus dalykus. Jei įsižiūrėsimė į bet kurį mano kūrinių, rasime minimas elipses, ratilus, spindulius, kurie tačiau neina be tvarkos: jie riša visas piešinio detales į vienumą, jungia jas į vienos idėjos vaizdą. Tos elipsės išsina iš paties

Dail. J. Juodis

Kęstutis

Dail. J. Juodis

Dailininko duktė (akvarėlė).

vaizduojamo objekto, kaip bangos garsas, kuris po ilgo kelio sugrįžta vėl ten, kur nėra nei pradžios nei galo. Simboliškai aš vaizduoju tuos pėdsakus (iliuzijomis ir emocijomis aš puošių savo kūrinių). Jie yra įvairūs — šviesūs, tamsūs, kaip tos linijos, ryškios ir neryškios, susiliejančios kartais.

Mano kūrybos keltas nėra nei M. K. Čiurlionio nei K. Simonio, nei Picasso ar kurio kito. Aš einu savo keliu, Aš turiu savo stilių, savo idėjas".

Dail. J. Juodis galvoja, kad taip, kaip poetų — rašytojų negali paruošti mokykla, taip ir kūrėjų — dailininkų ar muzikų. Jais reikia gimti.

"Klysta tie, kurie mano galima meną baigtinai išmokti, sako dail. Juodis. Tikrovėje meno mokslu gilinimo bei tobulinimo užbaigti neįmanoma. Reikia daug nuolatinio darbo ir pastangų. Tik sustosi dirbęs, tuo pačiu sustosi progresavęs. Kas save laiko aukščiau už kitus, dažniausiai stovi žemiau jų, kuriuos drįstama kritikuoti. Nėra tokio dailininko, iš kurio negalima būtų bent šio to išmokti, kaip

lygiai nėra tokio, kuris būtų neklaidingas."

DAILĖS MENO PAKOPOMIS

Dail. J. Juodis be paliovos dirbo ir tremtyje. Vokietijoje jis pasišventė auklėjimo, švietimo, meno ir kitiems darbams. Vaidinimams ruošė dekoracijas. Atmintinas įvykis Vokietijoje, Ansbacho mieste. Kunigaikščių rūmuose 1947 m. buvo suruošta paroda vardu "Internationale DP Kunstausstellung Ansbach/Schloss. Tarp daugybės kitų tautų tapytojų, matėme du lietuvius: dail. J. Juodį ir A. Rūkštelę.

Tuomet J. Juodis išstatė devynis savo kūrinius: Vytautas Didysis pasiekia Juodąją jūrą, Paskutinysis Dariaus ir Girėno skridimas, Trys broliai ir kt. Tik vienas pav. tapytas aliejumi, visi kiti tempera ar akvarele.

Šioje parodoje J. Juodžio pasisekimas buvo nepaprastas. Visi jo paveikslai buvo išpirkti. Toje parodoje ir dail. A. Rūkštelė susilaukė nemažo pasisekimo.

Nukelta į 7 psl.

Dviejų lietuvių nuotykių Šiaurės Karelijoje

V. KAMINSKO piešiniai

JUOZAS POŽERA

Idomiausia, kad kurtiniai tuoktuvines žaidynes kelia vis toje pačioje vietoje. Čia jie savo giesmes traukė, aršiai mušėsi su varžovais praėjusį pavasarį, čia pat kausis, giedos šiemet. Ir taip metai iš metų.

Vasilio žinomos tuokvietės — jo tėvo palikimas. Tai jis prieš mirdamas nupasakojo ir parodė visas jam žinomas kurtinių tuokvietes, kurias pats sužinojo iš savo tėvo — Vasilio senelio.

Tokia jau nerašyta taisyklė tarp senųjų Karelijos medžiotojų: jei nori medžioti, jei nori pasigrozėti kurtiniu, susirask tuokvietę. Ir jeigu apytikriai žinai draugo surastą tuokvietę, nedrįsk jom kelti kojos, kol jis pats tavęs tenai nepakviės. Tik artimam žmogui, mylimam bičiuliui, sąžiningam medžiotojui atskleisdavo senieji kareliai tarp raistų ir pelkių, tarp uolynų ir nepraeinamų brūgynų išsimečiusias kurtinių tuokvietes. Ir tai suprantama. Nesąžiningas ir gobšus medžiotojas gali per keletą pavasarių visiškai išnaikinti tuok-

vietę: toks žmogus nesivaržys pakelti šautuvą ir prieš pateles, prieš kurių prieiti žymiai lengviau. O be patelių — tuokvietės nėra.

— Šią tuokvietę žinojo tik mano tėvas, vienas mano vaikystės draugas ir aš. — žingsniuodamas kalbėjo Vasilis. — Ir tėvas, ir draugas abu seniai mirę, seniai po velėna. Aš pats niekam nerodžiau tuokvietės... Tik štai jums... Jūs ką? Paviešėsite, išvažiuosite ir kažin ar kada nors beužsukite į mūsų kraštus. Ir, apskritai, rodos, žmonės patikimi. Tai iš kurgi tie pėdsakai?

Žinoma, mes Vasiliumi nieko negalėjome paaiškinti ir tik raminojme jį, kad tikriausiai tai bus atsitiktinai užklydusio medžiotojo pėdsakai.

— Jūs nepagalvokite, kad man pavydu, jei žmogus nusišaus keletą paukščių, — staiga beveik išsigandęs atsigrėžė jis į mus. — Ne. Nepavydu. Kitaip, ar aš jus vesčiau, rodyčiau? Bijau, kad tai negeras žmogus. Kurtiniai ir pas mus darosi nedažnas paukštis.

Nusikamavę, per naktį sukorę apie dvidešimt kilometrų, jau beveik įdienojus mes pasiekėme savo kaimelį.

2. NETIKĖKITE ŽEMĖLAPIUI

Mūsų kaimelio namai sutūpę pusiasalyje, kurį iš trijų pusių supa mišku užžėlęs, ledo sukaustytas ežeras. Nors ir buvo ankstyvas rytas, nors žmonių nelaukė skubūs darbai, bet kaimas jau nemiegojo: iš kaminų smilko kvapnus dūmas ir raitėsi į vaiskų dangų.

Priglaudė mus veterinarijos felčeris — pagyvenęs, raupy sugadintu veidu žmogus. Pamatęs mus išlendančius iš miško, jis išėjo ant priebučio laiptelių ir šyptelėjo:

— Kaip?

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 3 d.

Kauno miesto pakraštyje - Noreikškiečiuose statomas Lietuvos Žemės ūkio akademijos studentų miestelis.

DAILININKAS J. JUODIS

Atvykęs į Ameriką dail. J. Juodis turėjo gana sunkiai kovoti dėl duonos. Bet jis čia vėl tvėrėsi teptuko. Be to, jis ryžosi ir diplomą įsigyti. Dideliu ryžtu J. Juodis ėmėsi mokslo, nors dieną turėjo dirbti metalo fabrike, kad išlaikytų 4 asmenų šeimą. Keturių metų kursą dail. J. Juodis užbaigė dviejų metų laikotarpiu; jis paaukėjo 700 nakty, kad gautų diplomą.

Pradėjęs antrąjį pusšimtį metų, dail. J. Juodis filosofuoja:

„Niekas nėra šiame gyvenime per daug — visko gal per mažą. Ko daugiau turime, tuo daugiau trokštame. Atrodo visa toli nepasiekiamo, o kartu arti, paprasta ir neišvenglama.“

Ponios kalba apie arklius... Bobo Rockefellerienė (kairėje) ir kitos dvi ponios Kirkeby ir Costes, 78 metinėje arklių parodoje, Madison Sq. Garden, New Yorke.

GULBĖ, KURI NEMOKA PLAUKTI

Italijos šiaurėje yra tyvuliuojančių ežerų ir sujungtų perkasų apsupta, žavėtina gamtos grožio vasarvietė Cermione, kurios ežeruose visada plauko pulkai žąsų, ančių ir gulbių. Turistai labai mėgsta šią vietovę, kuri be kitko, juos domina ir nemokančia plaukti gulbe.

Ir gyvenimo, kaip ir žmonių gyvenime visokių įvykių pasitaiko. Štai čia, tik išsiritus gulbiukui, gulbė nugaišo. Žmonės gelbėdami našlaitį, pakliso jį tuo metu beįsperiančiai vištelius vištai. Gulbiukas gana greitai susigyveno su savo suvestiniais „broliais“, o višta jį labai pamilo ir stengėsi išmokyti jį įvairiausių savo gudrybių. Keista tačiau, kad gulbiukas vandeniui ne tik nesidomėjo, bet stačiai jo bijojo. Kai ūkininkas, norėdamas našlaičiui gulbiukui priminti, kad jis yra vandens paukštis ir turi mokėti plaukioti, įmeta jį į vandenį, tai jis, pavargęs, pradeda skęsti. Tokiais atvejais tenka jį iš vandens gelbėti. Išskeltas, jis svirduliuodamas skuba vištydėn.

Taip toji našlaitė gulbė užaugo, o plaukti neišmoko ir, matyt jau neišmoks.

P.

PETRAVIČIAUS PARODA NAUJOJE GALERIJOJE

Atidaromaj naujoji Galerijoje Chicagoj ruošiamą Viktoro Petravičiaus apžvalginę grafikos parodą.

Visuomenė turės progos matyti Petravičiaus paskutiniųjų dešimties metų kūrybos etapą. Šioje parodoje dailininkas pasirodys su naujais darbais. Ta pačia proga bus atidaryta ir Galerija, kurią įruošė Chicago Savings & Loan Association prezidentas John Pakel, Sr. Galerijos ir parodos atidarymas įvyks lapkričio 11 d., 7 val. vakare, 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. Atidarymo proga J. Pakel, Sr. ruošia vaises. Galerijos reikalams tvarkyti yra paskiriamas dail. A. Valeska.

D. M.

— Prezidentas Urho Kekkonen, kurio vizitas Jungtinėse Valstybėse baigėsi lapkričio 3 d., pareiškė, kad dabar Suomijai negresia pavojus iš Sovietų pusės.

Vasaris skėstelėjo rankomis ir trumpai papasakojo, kas atsitiko. Šeiminko veide pasirodė nuosirdi užuojauta.

Kambaryje jautėsi tokie kvapai, kad mes su Vaciu tik susižvalgėme ir nurijome seilę. Šeiminkė — nedidukė, čiuplutė moterėlė — triūsė apie didžiulę rusišką krosnį, kur pilvolame špiziniame puode, uždarytas įvairiausias prieskonias, buvo troškinamas vakar Vaclovo nušautas tetervinas, didžiulėje keptuvėje rauda blynai.

Kai susėdome už stalo, šeiminkė atsiprašomai šyptelėjo ir tarė: — Nežinau, ką prie blynų? Sviesto, grietinės? O gal uogų? Turiu ir savų bruknių, ir kažkokių užsienietišku. Gal nepatiks?

Tai sakydama, ji padėjo ant stalo stiklainį su uogiene ir sustingo, nes mudu su Vaciu prapliupome tokiu skaniu juoku, kad net ašaros triško iš akių. Atgavę kvapą, paaiškinome. Ant stiklainio etiketės lietuviškai buvo užrašyta „Slyvų uogienė“. Tai tau užsienis! Tačiau ne tiek uogienė mus prajuokino, kiek kitas dalykas.

Dar ruošdamiesi kelionėn, mes su dailininku Vaciu ne vieną vakarą prarajome, palinkę ties žemėlapiais. Abu mus traukė melsvieji toliai. Norėjosi išsirinkti vietą, kur kuo mažiau gyventojų, kur neliesta gamta, kur dar nežvilgtelėjo civilizacija. Rodos, tokią vietą ir susiradome. Bent žemėlapyje atrodė. Nusiziūrėjome mudų kaimą Plakovaari. Aplinkui, rodos, negyvenamos vietovės. Na ir kapstėmės mes į savo išrinktuosius Plakovaari. Pasiekėme juos pėsčiomis, apsikrovę nešuliais, uždusę, suplūkę. Kaimas stovėjo ant kalno, vandenskyroje. Čia išteką upokšniai ir upės bėga į priešingas puses: vieni į Baltąją jūrą, kiti — į Onegos ežerą, į Baltijos baseiną. Pasibeldėme į pirmą pasitaikiusį namą, bet niekas neatsiliepė. Nekyiesti sugriuvome vidun ir nustebę sustojome ant slenkščio. Nors namas buvo apstatytas baldais, nors viskas stovėjo savo vietoje, bet aiškiai matėsi, jog žmonės čia negyvena: viskas buvo padengta tirstu dulkių sluoksniu. Kitame name — toks pats vaizdas. Stovi sunkūs didžiuliai plačių lentų stalai, pasieniais glaudžiasi suoliai, skrynios, o žmonių — nė gyvos dvasios. Rodos, kad čia praužė kažkokia baisi, nesuprantama nelaimė ir paliko mirusį kaimą.

— Ko ieškote, mielieji? — ant priebučio mus sutiko iš kažkur išlindusi moterėlė.

Mes, eidami į gretimai stovinčius jos namus, pasakojome, kas, iš kur ir ko norime.

— Ką jūs čia veiksite? Žmonės iš čia keliai žemyn, į slėnį, o jūs...

— Kodėl keliasi?

— Kaip tai kodėl? — nustebė moteriškė. — Sviesiau gyventi nori. Slėnyje ir krautuve, ir kiną rodo, ir gydytojas, mokykla. O čia kas? Grynos uolos. Ir karsdomės kaip beždžionės lyg už nusikaltimą koki.

Aplamai, Karelijos gamta yra rūsti. Tačiau čia, Plakovaari, ji žmonių tikrai nelepina. Visur riogso didžiuliai akmenys, uolos. Ir žiemą, ir vasarą kaimas atviras visiems vėjams, nes stovi it žirnis ant pliko delno. Košia vėjas iš visų pusių, kepina saulė ir tau nei paunksmės, nei užuovėjos.

Pasirodo, didesnė gyventojų dalis jau išsikėlė.

— Po kelių savaičių ir mes kelsimės, — atsiduso moterėlė ir pridūrė: — Leiskitės ir jūs, mielieji, į slėnį.

Taip mes ir padarėme. Kaip pasirodė, ir mūsų šeiminko namas liko Plakovaari. Pats kraštinis, į kurį pirmiausia pasibeldėme. Čia, slėnyje, susirentė naują. Ne jis vienas. Nuo pat ankstyvo ryto kaimą pripildė kirvių kauksėjimas: vyrai tašo sveikus, smaligus sienojus, namai dygsta lyg ant mielių ir dažną vakarą skamba „daina. Tai statytojai „laisto“ pamatus, grindis, lubas ar stambą.

Štai tau ir tikėk žemėlapiu. Plakovaari žemėlapyje yra, o mūsų kaimo — Ostrečjės — nėra, nors gyvenime, galima sakyti, atvirksčiai. Be to, mūsų kaimas ir žymiai didesnis už Plakovaari. Kiekviename name radijasi! Štai tau pabėgome nuo civilizacijos.

Bus daugiau

Moteryų paroda New Yorke

Kaip jau VIENYBĖJE buvo minėta, Tarptautinė Moterų Parodoje, kuri įvyksta lapkr. 6 - 12 dienomis, New Yorke, dalyvauja ir lietuvės. Kaip šią parodą bevardintumėm - mūgė ar jomarku, nes joje pardavinėjamos prieškalėdinės prekės ir net maisto produktai, faktas, kad per ją pereina tūkstančiai amerikiečių vyrų, moterų ir jaunimo. Tai gera vieta pademonstruoti mūsų liaudies meną: audinius, juostas, gintarą ir medžio raižinius.

Tačiau šių metų lietuvių skurūnė vien šį tikslą. Šie metai yra atmintini mums lietuviams, kaip 20 metų, lietuviškas moters kančios, kuomet ji buvo tremiama į Sibirą sunkiems darbams, savo tėvynėje persekiojama, kuomet šeimos buvo atskiriamos ir po šiai dienai tebėra išskirtos.

Lietuvių kioske bus išstatyta B. Armonienės knyga - "Paliki ašaras Maskvoje", kurią galima bus įsigyti. Partitina šią knygą nusipirkti (\$3.95), kaip kalėdinę dovaną ne tik saviesiems, bet ir draugams amerikiečiams. Joje labai sudėtingai aprašomas paprastas moters, ūkininkės, gyvenimas Lietuvoje jos sunkūs pergyvenimai Sibire, išskiriamas su vyru ir dukra, atėmimas mažamečio sūnaus. Tai yra ne jos vienos epopėja, bet tūkstančių lietuvių moterų - perėjusių tuos kryžiaus kelius.

Sovietai šiomis dienomis savo partijos suvažiavime pasmerkė Staliną, už žiaurumus ir žuokynes, įvykdytus prieš senus bolševikus. Tačiau, jie nemato ir neranda reikalo pasmerkti Chrusčiova, kuris, nekalbant jau apie pirmąsias nusikaltimus (trėmimus, šeimų išskirimus, moterų sunkius darbus) bando ne tik lietuvių tautą, bet ir visą pasaulį, sunaikinti, net ir be karo, užnuodydamas krituliais

nuo dabar jo sprogdinamų megaloninių bombų. Pasaulio mokslininkų parodymais, pirmieji, kurie nuo jų nukentės, bus kūdikiai, vaikai, moterys, Atsilieps tai ir į būsimos kartos prieauglį.

Chrusčiovas partijos suvažiavime nesidrovėjo pareikšti kad ateityje būsianti "viena tauta, viena kalba".

Lietuvė moteris, kuriai geriau, kaip kam kitam, yra žinomi tie žiaurumai, panaudodama parodos lankytojus, kvies amerikietę moterį, protestuoti prieš sovietinių bombų sprogdinimą.

Paroda tęsis iki lapkr. 12 d. Lietuvių Diena įvyksta sekmadienį, lapkr. 12 tarp 2 - 3 val. Lietuvių skyrių šiemet rengia Liet. Moterų Atstovybės New Yorko Klubas, Vincel Leskaitienė pirmininkaujant. Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti. Paroda vyksta 71 Armory, Park Ave. ir 34 gatvė. Atmeta nuo 1 iki 10:30 vak. Prie kasos bilietai \$1.50, pas LMA Klubu nars, ir kitur, po 75 centus.

Ž. J.

L. Bieliukienė, Pabaltijo Moterų Tarybos pirmininkė, buvo atvykusi į Chicago dalyvauti Amerikos Kraujo Bankų Sąjungos Kongrese kaip New Yorko Roosevelt ligoninės atstovė.

D. Oželytė de la Cuesta, iš Kolumbijos, su vyru atvyko į Chicago biznio reikalais ir ta proga aplankys čia gyvenančius motiną, brolių ir dėdę.

M. Kuciniene, Amerikos Lietuvių Montessori D-jos Žinarašio redaktorė, gavo iš vienos amerikiečių istaigos laišką, kuriame sakoma, kad lietuviai yra montessorinio judėjimo pionierai Chicagoje.

Alytaus rajoninių kultūros namų kanklių ansamblis rengiasi išeiti į sceną.

LOS ANGELES BIRUTIEČIŲ BALIUS

Los Angeles, Cal. - "Ir savam krašte gali badu numirti", rašo vienas senukas po 16 metų grįžęs iš Sibiro. Giminės arba Sibire arba išžudyti, o jis vienas grįžo be sveikatos, neturi nei kur prisiglausti. Gauti darbą nėra taip lengva, ypač be sveikatos ir iš Sibiro grįžusiam, o be darbo negali gauti nei kambariuko, nei kur prisiglausti. Pažįstami bijo įsileisti, nes gali prarasti savo kempelius ir atsidurti Sibire. Ar jūs galite įsivaizduoti to senuko išgyvenimus? O žiema čia pat ne už kalnų, skudurai nuo šalčio nepridengs.

Už tai birutietės ir rengia didžiulį Rudens balių, kad galėtų padėti tiems beviltiškoj padėty atsidūrusiems lietuviams.

Balius įvyks lapkričio 18 d. 8:30 val. vakare, Ukrainiečių Kultūros Centre, 4315 Melrose Ave. (Daug vietos pasitvinti mašinoms užpakaly salės City College mašinų statymo kieme).

Programa ir šį kartą bus nauja ir įdomi. Be solistės J. Armonienės losangeliečiai

pirmą kartą išgirs ir naują moterų kvartetą, vadovaujamą P. Armono. Kvartete dainuoja J. Armonienė, N. Apelkienė, O. Develkienė, V. Valavičienė.

Sokiams gros puikus orkestras, veiks bufetas ir loterija. I loteriją leidžiamas sidabrinis kavos servizas, Valgiai, kaip ir visuomet, pačių birutiečių su kulinariniais gabumais paruošti. Balliaus metu

bus sukamas spalvotas filmas kurį, kas norės, galės pasikolinti ir pasižiūrėti savanamuose.

Birutietės laukia labai gausaus būrio svečių ir viešnių, nes jų atsilankymo valsis - sluntinų - laukia daugybė lietuvių, kuriems birutiečių sluntiniai yra vienintelė gyvenimo pro šalstė.

V. IRL.

L. Šateikienė (Stilsonaitė) po sunkios vidurių operacijos guli Liuteronų ligoninėje, 45 St. ir 4 Ave., Brooklyne. Draugai prašomi aplankyti.

D. L. Kunigaikšt. Birutės Karių šeimų Moterų D-jai spalio 21 d. sukako 10 metų nuo įsisteigimo.

Ella Abrolat, ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja, neseniai su vyru Augustu grįžusi iš kelionės po Europą, lapkričio 1 d. išvyko į Miami, Floridą.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Kalbant apie parodas... Tai buvo 134 m. Tarptautinėje Moterų Parodoje... Nuotraukoje D. Klinga, M. Zauskienė (mėgė), Ann Leavitt, Vincas Jankauskas (miręs), Birutė Vyzitė-Hot, Ricardas Kuciniškis, Elena Vyzitė-Kulber ir kiti, šiam skyriui tada vadovavo E. Kulber-Kulbokienė. Tais metais paroda buvo Grand Central Palace, New Yorke.

Del siuntinių, pavydo, prabangos

Jau kuris laikas pastebėjau mūsų laikraščiuose, kad viena siuntinių į Sovietus siuntimo agentūra esanti sušlubavusi. Dauguma laikraščių kažkodėl nedrąsiai tai tarė ir vengė paminėti agentūros vardo. Kodėl? Ar toji agentūra buvo pasižymėjusi kokiais nors nuopelnais lietuviams? Ar todėl, kad joje dirbo žinoma lietuviė ir dar Balfo direktorė?

O, rodos, ji pirmoji turėjo išsiuntinėti laikraščiams pranešimus, kad General Parcel and Travel Co. yra sunegalavusi ir tokiu būdu išventi lietuviams daugiau nuostolių.

Tos įstaigos vedėjas P. Tankel, netekęs Sovietų įgaliojimo išrinkti muitams, ramiai tebeveikė su savo tarnautojais, nors tieji tarnautojai žinojo, kad jau nuo pavasario siuntiniai į adresatų rankas nebepateko. Įdomu ar ir dabar, kai angliški laikraščiai spalio 21 d. paskelbė tos agentūros vedėjo areštą už vagystes, lietuviai guos p. Tankel ir jo štabą, jam talkininkavusį, ramia tyła?!

Balfo vedėjas nušneka niekučius ir kalbėdamas apie dovanomis pasikeitimą su Lietuvoj gyvenančiais žmonėmis. Prašo jis nesiųsti į ten deimantų, brangių kailių, nelepinti ten gyvenančių tėvelių, seselių, brolių.

Kuriam tikslui kalbėti toki nonsensai? Kiek gi Balfo vedėjas pažįsta šioje šalyje moterų, vilkinčių brangiausiais minkais? Taip, tokių gal ir yra, bet aš nemanau, kad jos sielotųsi Lietuvoj gyvenančiais žmonėmis bei siųstų aukas Balfui.

Lietuvoj brangiais kailiais, atrodą, vadina dirbtinus kailius, kuriuos mes čia nebrangiai perkame ir kurie tikrai labai tinka Lietuvos klimatui. Manau, ne prošalį jais vilkėti ir senutei ganant avis. Vertėtų kuo daugiau tokių "minkų" ten pasiųsti.

Kas gi iš tikro yra prabangos daiktai?

Pavasarij aš gavau rankdarbių iš vienos labai pamaldžios merginos.

Paklausta, ko ji norėtų iš čia gauti, atsakė: ...Norėčiau gauti šviesaus nailono, balti, melsvo ar ružavo. Atsiųstasis su obuoliukais pas mus nemadoje. Vienspalvis mums tėra gražus. Reikia parkerio; neužmiršk įdėti kvepiančio muilo; reikia plataus nailono apatinuko, labai pusto; taip gi medžiagos kostiumui, nes mano metų moteriai vilkėti atsiųstomis suknelėmis nebepřitinka..."

Moteris 60 metų, gyvenanti iš padienių uždarbių, prašo štai ko! Juk visa tai prabanga, ypač tas nailono pustus apatinukas devėti su kostiumu..., nes jos metų moteriai nebepřitinka suknelėmis puošti.

Tačiau visa buvo aišku man, jau anksčiau iš laiškų išlukštenus, kad Lietuvoj šviesaus vienspalvio nailono metras kainuoja 14 naujųjų rublių, o išmargintas tik pusę to; plačių nailono apatinių naujosios ponios klaušinėja pas siuntinius gaunančius; supratau, kad jai "būtinai" ir parkeris susižymėti darbodieniams...

Ar žmonės, gauną iš Amerikos siuntinius, yra apklausinėjami, nežinau. Žinau tik, kad daugelis jų atsiemontavo namus, kiti net naujus pasistatydino, žinau kolūkiuose kaip įsitaisius moderniškus butus. Jūsų nustebimui, galiu pasakyti, kad kai kas buvo net tarnyboj paaukštintas, nes galėjo, kur reikia, "patepti." Neturėtume užmiršti, kad visų tautybių žmonių pirštai tik į save lenkiami.

O kas gi žmogui ko pavydi? Paprastai tai daro draugai, kaimynai, kai kada net giminės. Turint šita galvoje, reikia pasiųsti ir tokių daiktelių, kuriais siuntinio gavėjas galėtų apdovanoti dovanų negaunančius. Tam tikslui labai tinka skarytės, kaspiniai, muilo šmotukai. Aš praktikuoju tai ir gavau įspūdį, kad man brangūs žmonės dėl siuntinių gavimo nėra kitų neapykantos susilaukę.

P. L.

Lietuviškoje Chicagoje

Zita Kevalaitė-Visockienė, talentinga aktorė, dominuojanti lietuviškų parengimų Chicagoje scena. Dešinėje - Algirdas Visockis, jos vyras, vienos Chicagos imonės reikalų vedėjas - direktorius ir lietuviško sporto komentatorius. Kairėje - dr. Kazys Sruoga, Vienybės korespondentas. Nuotrauka daryta "Trijų skyrių" (Chicagos, E. Chicagos ir Cicero) tautininkų baliuje

J. Šalniai, solistė, dalyvaus lapkričio 11 d. Chicagos sk. Balfo rengiamoje vakarieneje.

Kun. A. Stašys išrinktas Chicagos Lietuvių Tarybos pirmininku.

Vyt. Bieliajus, žinomas šokių mokytojas, atvyksta į Chicago. International House jam rengiamos sutiktuvės. Šiuose namuose yra įrengtas net Vytuto Bieliajus vardo kambarys.

P. Gribauskas, šv. Antano bankinės įstaigos valdytojas, spalio 21 d. savo draugų ir artimųjų tarpe atšventė 20 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Henrikas Gavienia, žymus sportininkas, spalio 21 d. susituokė su Valerija Bush.

Lietuvių Vargonininkų S-ga ateinančiais metais minės 50 m. gyvavimo sukaktį ir ta proga planuoja suruošti Mažąją Dainų Šventę Chicagoje.

P. Sagatas, poetas, išvyksta į Floridą, kur mano praleisti bisą žiemą.

R. Mastienė, M. Blažytė ir G. Mikužiūtė dainuos šių metų sezono Lyric operoje Chicagoje.

Seselė M. Stefanija, Loretto ligoninės administratorė, Lietuvaitė, vėl išrinkta katalikiškų ligoninių pirmininke.

Muz. Alice Stephens ir šiais metais dėstys ne tik muzikos konservatorijoje, bet ir Aukšt. Marijos mokykloje.

A. Leparskas iškilo Chicagoj kaip naujas mokytojas - muzikas gerai paruošęs jau keletą lietuvių solistų, būtent: V. Valiukonytę, L. Sodeiką ir kt.

Povilo Tautvaišo, šachmatininko, sūnus Arūnas, 12 metų amžiaus, važiuodamas dviračiu spalio 15 d. buvo automobilisto sužeistas. Automobilistas pasiūlė už dviračio sulankstymą 5 dolerius, visai nekreipdamas dėmesio į berniuko sužeidimą.

Arch. J. Mulokas, lapkr. 12 Jaunimo Namuose kalbės lietuvių architektūros klausimais.

Chicagos Tribune praeito sekmadienio laidoje atspausdino straipsnį apie įvairias tautines grupes Chicagoje, tarp jų ir apie lietuvius.

M. Banky, Alice Stephens asamblio dainininkė, dainuos marijonų bankete, kuris įvyks lapkričio 5 d. Martinique restorane. Jai akompanuos muz. Z. Šimutienė.

D. Brazytė ir S. Laucius humoru vakare, Pakšto salėje, skaitė savo humoristinius eilėraščius ir prozą.

J. Kaminskas, Dariaus Girėno posto biuletenio redaktorius, pripažintas geriausiū 500 postų biuletenių redaktorių.

M. Kareivaitė yra pripažinta veteranų postų bendradarbių geriausia publiciste, nes ji yra plačiausiai išgarsinusi Dariaus Girėno posto bendradarbių veiklą Chicagos spaudoje.

V. Jakuvickų maisto krautuvėje, 4064 S. Artesian Ave., galima gauti pirkti savaitraštį VIENYBĖ.

Povilas Dirktis, spaudos darbuotojas ir visuomenės veikėjas, pradėjo talkininkauti Pasaulio Lietuvių Archyve.

I. ir J. Valauskai, Vilniaus Kr. S-gos aktyvūs nariai, išvyko į Pacifiko pakrants.

Dail. A. Valeška globoja Chicago Savings patalpose atidarytą meno galeriją.

L. Maželkienė vadovavo Dariaus Girėno posto pagelbino vieneto žaidimų vakarui, kuris įvyko lapkričio 1 d.

Ekon. Broniaus Kviklio motina Ona mirė Lietuvoje, Br. Kviklys yra buvęs žurnalo Policija redaktorius.

Eleonora Rooseveltienė ir gubernatorius Herbert H. Lehmanas pritaria mero Roberto Wagnerio perrinkimui

ROOSEVELTIENĖ SAKO: "Neabejotino patyrimo ir tolygaus ryžto asmuo yra daug geresnis valdžios pareigoms ateičiai, negu republikonas, kurį dominuos jo partijos mašina."

GUBERNATORIUS LEHMANAS SAKO: "Meras Wagneris yra teisingas, patyręs, liberališkai nusiteikęs, humanitariškas ir ištikimas viešosios tarnybos pareigūnas."

Balsuokite už Wagner, Beam, Screvane

Rinkimų dieną, lapkričio 7

Nationalities Division, Citizens for Wagner, Beam & Screvane.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Sulaitis

Ir vėl vieną vasarėlę nurašėme į nuostolius. Su ja baigiasi sportinis sezonas lauke ir netrukus dauguma sportininkų persimes į sales, kur turės užuovėją nuo lietaus, sniego ir šalčių.

Jau ir lietuviai sportininkai pradeda varstyti salų duris ir treneruotis ateinančiojo sezono pasirodymams. Mus, žinoma, labiausiai domina krepšininkai, kurie turime nemažą sentimentų dar iš Nepriklausomybės laikų. Net ir čia Amerikoje krepšininkai savo išvyka į P. Ameriką mūsų politikierius gerokai sugėdino ir už mažas pinigų sumas (proporcingai imant) daug gero parsivežė.

Girdėjome, kad New Yorko lietuviai krepšininkai rengiasi dalyvauti stiprioje krepšinio lygoje, o Chicagoje lietuviai šiemet amerikiečių pirmenybėse turės mažiausiai 5 komandas (vyrų ir jaunių). Vienu iš pirmųjų lietuvių krepšinio pirmenybės, kurios sutraukia 6-7 krepšinio penketukus. Šiemet jas organizuoja LSK Neris lapkričio 11-12 Marquette parko sporto salėje. Čia bus galima matyti vienus iš geriausių mūsų krepšinio atstovų S. Amerikoje. Pergalę pranašaujame Neris krepšininkams, kurie galės pasirodyti pilnoje sudėtyje.

Mes jau rašėme apie Bronių Keturakį — žmogų, kuris viską žino ir yra neklystantis (pagal jo paties straipsnių mintis). Tačiau, atrodo, jog ir šiam "neklytamumo" do-rybę turinčiam žmogui tenka suklysti ir gana dažnai.

Iš jo dažnai juokiasi ir Tėvynės Balsas (propagandinis laikraštukas), iliustruodamas "veiksnių" spaudos lygį. To laikraštuko šių metų 62 n. yra cituojami B. Keturakio žodžiai Naujienose:

"400 m. sunkioji bėgimo rungtis, noromis nenoromis turi padaryti plačią pro-švaisstę latvaitėi Ursula Donath (gyvena rytų Vokietijoje) pilnai įsipilietinusi ir užvo-kliečio ištekėjusi..." Tačiau, anot T. B., Br. Keturakis čia klaidina skaitytojus, nes rašo: "Br. Keturakiui nerūpi, kad Halės gyventoja U. Donath yra gryniausią vokietė. Vienu plunksnos brūkstelėjimu jis ją pavertė latvaite, ir šventa".

Iš tiesų, galia, jog toks iš- mintingas žmogus kaip Br. Keturakis taip blogai atestuo-ja išsilvijus lietuvių spaudą. Suklysti yra žmoniška, bet kas gi pagaliau įrodys, kad jis šioje srityje irgi yra gerokai pažengęs, gal būt, net pirmau- jančiųjų tarpe esąs? Už tai bū-ty galima duoti premiją!

Šiais laikais yra sunku su- rasti žmonių, kurie spraus- tųsi į neapmokamas "valdžios pozicijas. Visuomeninėse, o labiau — sportinėse organiza-

cijose tokių drąsuolių nedaug tepasitaiko.

Todėl maloniai teko nustebti, kada teko matyti klevelandiečių reklaminius lapelius (išsiuntinėtus "balsą" tu-rintiems sportininkams) ir propagandinius atsišaukimus spaudoje. Čia klevelandiečiai, kurie kandiduoja į naująjį Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteta (Faska) bandė laimėti balsuotojų simpatijas savo "14-kos punktų" rinkimine platforma.

Kadangi šiame laikraštyje toks atsišaukimas netilpo, norisi pažymėti kai kuriuos charakteringesnius jo punk- tus. Štai, jie: Savo planuose Clevelando grupė, jei bus iš- rinkta, yra numaciusi — suor- ganizuoti mūsų krepšinin- kų rinktinės išvyką į Europą; griežtai sutvarkyti mūsų sportinės organizacijos ad- ministracinę dalį; tęsti mūsų laikraščio Sporto leidimą; kuo didžiausią dėmesį atkreipti į lietuviško sportini prae- auglio organizavimą; iš anksto su- daryti visam sezonui mūsų sportinės veiklos planą bei varžybų tvarkaraštį; stengtis, kad mūsų sportinė organiza- cija kuo daugiau pasitarnautų lietuviškos išlaidoms ir t. t.

Gal kas galvotų, jog kai ku- rie žmonės šiuos planus priėmė tik kaip linksmą špo- są. Tačiau žinome, kad kiti gana rimtai tai įvertino, pav. Tėviškės Žiburiuose (Nr. 43) vienas sporto darbuotojas, pažymėjęs propagandinių la- pelių gavimą, rašo: "Tai la- bai sveikintinas dalykas ir ži- nosime už ką pasisakyti".

Pasirodo, kad šioje reklamu šalyje žmonės greitai vis- kuo patiki ir tik laukia, kad kas nors pasisiūlytų — su preke, patarnavimu ir savo gabu- mais. Vargšai tie Chicago sarašo organizuotojai, kurie nepasinaudojo svarbiomis reklaminėmis priemonėmis.

Kada šios eilutės pasieks skaitytoją, gal jau bus viešai žinoma — kas laimėjo; reklama ar tylėjimas. Beje, galimas dalykas, jog ir sulai- mėtųjų paskelbimų bus vilki- nama kaip ir su rinkimų pa- baiga. Pradžioje buvo pas- kelbta, jog jie bus baigiami spalio 1 d., vėliau — spalio 20 d., o dar vėliau — spalio 27 d. Atrodo, jog Rinkimų komisija pasekė jos paskyrėjų pėdo- mis.

Reikalingi stiklui paruošti darbininkai: piaustyti tekinti ir derinti. Turi turėti ameriko- nišką patyrimą ir žinoti metrinę sistemą. Kreiptis: F. J. Gray and Co., 182 S. Portland Ave., Brooklyn 17, N. Y. Telefonas: St 9-5104.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIŠ KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prieš savo nuosavy- Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Nie- kas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER

BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokiems pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Pasaulio Lietuvių Archyvui 10 metų

Šiomet sukako 10 metų, kai pradėjo veikti Pasaulio Lietuvių Archyvas, t. y., nuo to laiko kai VLIKo Vykdomoji Taryba pakvietė istoriką Vincą Liulevičių, Lietuvių Istorijos D-jos steigėją, jo direktoriumi.

Sukakties proga Lietuvių Žurnalistų S-gos Chicagos sk. pirm. A. Gintnerio iniciatyva buvo suorganizuota "ekskursija" į archyvą.

Pasaulinis Lietuvių Archyvas yra prisiglaudęs atskirame name, kuris priklauso Kazimieriečių vienuolynui, o jo išlaikymu rūpinasi Lietuvių Bendruomenės centras. Direktoriaus vieta, žinoma, neapmokama. Archyve jokių nuolatinių tarnautojų nėra, jei nebent kas iš malonės ateina direktoriui į talką. Taip pat daug triūso bei darbo padeda, tvarkant archyvo eksponatus, Liulevičių šeima ir p. S. Staniškis.

Pasaulio Lietuvių Archyvas renka archyvinę bibliografinę ir muziejinę medžiagą. Archyvinį skyrių sudaro įstaigų bei organizacijų protokolai, bylos, dokumentai ir kt. Bibliografinis skyrius turi daugiau 400 pavadinimų lietuviškos periodikos ir keletą tūkstančių egzempliorių knygų. Lietuvių bibliografinė Ta-

ryba visą surinktą spaudą nuo 1951 m. taip pat perdavė Archyvui.

Pasaulinio Lietuvių Archyvo pradų tenka įieškoti kiek anksčiau ir ne Amerikoje, bet V. Vokietijoje. Archyvo idėja gimė 1946 m. lapkričio 19 d., kai entuziastų grupė pradėjo archyvinę medžiagą rinkti ir ją siųsti į JAV Kazimieriečiams, kurios maloniai sutiko ją globoti. Iš pradžios archyvinę medžiagą siuntinėjo atskiri asmenys, o vėliau buvo sudaryta komisija. Archyvinę medžiagą buvo siunčiama ne tik iš V. Vokietijos, bet ir iš kitų kraštų — Urugvajaus, Kolumbijos, Austrijos, Danijos, ir kt. Nemažai prisideda prie archyvo augimo ir Bibliografinė Tarnyba, kurią veda ne-

nulstantis A. Rožanec - Rožancovas.

Jau dabar kai kurių kraštų lietuvių veiklos pėdsakai yra aiškūs. Pavyzdžiui, kai kurių Vokietijos stovyklų bylos darosi įdomesnės, negu romanas, o jos bus dar įdomesnės ir vertingesnės ateityje.

Verta atkreipti dėmesį ir į tai, kad Pasaulio Lietuvių Archyvas jau ne vienam mūsų tautiečiui pasitaravo savo istorine medžiaga dezertacijoms magistrui arba daktarato laipsniui gauti.

Ilgametis FASKAS centro valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis praneša šiomis dienomis įvykusių naujo FASKAS centro valdybos rinkimų duomenis: E. Vada-palienė gavo 109 balsus, A. Bielskus — 105, J. Nasvytis — 104, dr. A. Nasvytis — 101, V. Jokūbaitis — 91, J. Kijauskas — 68, K. Karalius — 62. Visi iš Clevelando. Į Revizijos Komisiją išrinkti čikagiečiai: Z. Degutis, R. Dirvonas, J. Degutis. Rinkimuose, iš 630 turinčių teisę balsuoti ŠALFAS narių, dalyvavo 199. Už Clevelando sąrašą balsavo 121, už Chicagos — 71. Naujuoju FASKAS centro valdybos pirmininku numatomas Jau-nutis Nasvytis iš Clevelando.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37-Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-6620

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Aprauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.
Stiklinis baras, vieno gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokūbaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIONAI
Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbkliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAIN 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARSVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Inž. A. Jurskis iš Philadelphijos, **M. Šimkus** iš Baltimorės, **V. Nenortas** iš Hartfordo, **K. Urbaitis** iš Waterbury ir **B. Bajerčius** iš Bostono, dalyvavo ramovėnų suvažiavime, kuris įvyko praėjus šeštadieni Atletų Klubu salėje, Brooklyne.

Fdv. Ilogys, aktorius, ir **Vyt. Jufgėla, magikas**, dalyvavo Lietuvos Atletų Klubu ruošiamo Rudens balių programoje, lapkričio 18 d.

S. Medelis, mūsų bendradarbis Baltimorėje, atvykęs su reikalais į New Yorką, aplankė Vienybės redakciją.

Henrikas Blazas grįžo iš Chicago, kur dalyvavo Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos centro valdybos posėdyje.

Laima Šileikytė, **Audra L. Antanaitytė**, **Marija N. Sabataitytė** ir **Aurelija Kucinaitė** pagerbtos kaip gabios, pasižymėjusios studentės Amherst kolegijoje, S. Woodstock, Cohn.

Al. Dabšys, 3517 Crestmont Ave., Los Angeles 26, Cal., prašo atsiliepti Petkui, gyvenanti Brooklyne. Jieško dukterį **Jadvygą Petkutę-Viluckienę**, neseniai emigravusį iš Lietuvos, dabar gyvenanti Vakarų Vokietijoje.

Dr. J. K. Valūnas, Neries bendrovės direktorius, su žmona išvyko kelioms savaitėms į Europą.

Z. Kolba praneša, kad lapkričio 4 - 12 Čiurlonio galerijoje Chicagoje bus atidaryta Australijos dailininkų paroda. Taip pat dalyvavo latvių ir ukrainiečių dailininkai.

RUDENS BALIUS

Lapkričio 18 d. 8 val. vakare įvyksta pirmas sportininkų ruošiamas Rudens balius. Meninė programa, vaišės ir šokiai. Groja Strolio orkestras. Bilietas tik \$2,50. Baliaus įvyksta moderniškoje Ridge-wood salėje (kampus Irving Ave, ir Covert St.) Ten pat ruošiamas ir naujųjų metų sutikimas.

STUDENTŲ DĖMESIUI

Jau antrakart šaukiamas šių mokslo metų Liet. Studentų Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkimas. Gal nebus prašyta per daug bent į jį ateiti.

Lietuvių Studentų Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkimas šaukiamas šį šeštadienį, lapkričio 4, 7:30 val. vakaro, Festival restorano patalpose (40 E. 26th St., New York). Programoje: Dr. Šauliaus Šimoliūno paskaita, "Sugrįžimas kur dar nebūta", iš Chicago atvykusio LSS Centro Valdybos pirmininko Arvydo Rimo žodis ir rinkimai. Taip pat numatoma ir linksmoji dalis su šokiais.

ATITAIŠYMAS

Praeitą savaitę Vienybėje atspausdintas Vykto Žylių straipsnis išėjo su korektūros klaida. Pastraipa "Dešimtmečiui praslinkus (1863 m.) po Monroe deklaracijos paskelbimo..." Turi būti: "Dešimtmečiui praslinkus (1833 m.) po Monroe deklaracijos paskelbimo..."

Brooklyno Lietuvių Atletų Klubu veikėjai atsisveikina su J. Kepeniu (viduryje) apsigyvenusiu Paterson, N. J. Nuotraukoje: Katinas, Bagdžiūnas, Kepenis, Vakselis, Ruzgas.

Pagerbe sporto veikėjus A. Kynastą ir J. Klivecką

Užpraėjusį šeštadienį jauki Lietuvos Atletų Klubu svetainė sutraukė didoką būrį svečių, kurie pagerbė du nenuilstomus sporto darbuotojus, Albertą Kynastą ir Joną Klivecką.

Visuomenininkas Albertas Kynastas ir sportinio jaunimo auklėtojas, Jonas Klivečka, tai du pilkieji veikėjai, kurie niekad neįleškojo reklamos, jokios pompos. Jų darbas didelis, jų išplėsti sportiniai dirvonai mil-

žiniški. Deja, pobūvyje buvo pasigesta tų žmonių, kuriems ir Kynastas ir Klivečka paskyrė didelę savo gyvenimo dalį.

Vakaro vedėjas rašytojas J. Rūtenis skoningai pravedė visą iškilmingą dalį. Jo pakviesti kalbėjo: Atletų Klubu pirmininkas A. Vakselis, įteikdamas garbės svečiams gražias dovanas, Dariaus ir Girėno posto vadas J. Kumpikas, Ramovėnų vardu V. Alksninis, visuomeni-

ninkas inž. A. Novickis, žurnalo Sporto vardu nuotaikingą kalbą pasakė Alg. Daukša, sporto veikėjas P. Katinas. Raštu sveikino Karo red. Z. Raulinaitis.

Reikia dėkoti, kad judrioji Atletų Klubu vadovybė įvertino tų dviejų vyrų darbą, kurio vaisiais didžiuojasi visa New Yorko lietuvių visuomenė.

Ant. Troškūnietis

Brangus New Yorko lietuviai

Jau dvidešimt metų, kai lietuvų tauta kenčia sunkių trėmimų ir naikinimo siaubą. Dvidešimt metų prabėgo, bet mūsų seserų ir brolių pagalbos šauksmas nenutilo. Jie savo prašymus kreipia į mus, JAV lietuvius, tikėdami į mūsų gallingumą.

Sirdį verentys šauksmai ateina iš nesvetingo ir mirtį nešančio Sibiro, iš Lenkijos, iš nuolat abgrobiamos Lietuvos, iš Vakarų Vokietijos tremtinių ir kitų pasaulio kampų.

Balfas visom jėgom stengiasi tą kenčiančių tautiečių šauksmą išgirsti, stengiasi iš žlugdančio skurdo juos gelbėti, bet jis bejėgis, jeigu Jūs nestosit talkon ir savo auka Balfu išteklių nepadidinsit.

Balfu rinkimo aukų vajus Didžiąjame New Yorke šiais

metais pradamas lapkričio 4 d. ir baigiamas gruodžio 4 d. Tegul nelieka nė vieno garbingo lietuvio nė vienos lietuviškos šeimos, kuri per tą mėnesį neatiduotų savo aukos Balfui.

Vajaus komitetui kiekviena Jūsų auka — didesnė ar mažesnė — bus lygiai brangi, o visi tomis aukomis sušelpsite bus už jas giliai ir nuo-

Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui išnašus prisijuntę Dalia ir Raimundas Mieželiai 50 dol., dr. P. G. Luomons 10 dol., Stasys Džiugas 5 dol. Lietuvių visuomenė norinti padėti išleisti rašytojo Antano Škėmos kūrybą, išnašus prašoma siųsti Fondui adresu: dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

tieji bus už jas giliai ir nuoširdžiai dėkingi.

Tegul dosnumu ir galingumu būna papuošta kiekvieno lietuvio širdis Padėkos Dieną švenčiant, Kalėdų belaukiant. Todėl laukiame Jūsų atsilepiant. Auką prašome siųsti: 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., arba įteikti bet kuriam vajaus komiteto nariui.

Primkite iš anksto nuoširdžią padėką.

DR. A. TRIMAKAS
Vajaus Komiteto Pirmininkas

DR. M. ŽUKAUSKIENĖ
Vajaus Komiteto Sekretorė

K. BIELINIS
Izdininkas

Klubu vakariene

Praėjusį šeštadienį Brooklyno Lietuvių Pilies Klubu specialiai suruoštoje vakarieneje paminėjo savo namo įsigijimo 30 metų sukaktį. Atsilankė 136 asmenys, nors buvo tikėtasi 200. Tam skaičiui svečių buvo ir maistas užsakyta.

Vakarą vedė dr. E. Noakas, Klubu vicepirmininkas. Įvairių organizacijų bei draugijų vardu kalbėjo: Šetikas, Elena Kulber, B. Spūdienė, Vyt. Abarevičius, J. Parojus, adv. S. Briedis, Miklašauskas, Almanas, Buivydas ir Šaltis. Beto, dainavo Vyru Oktetas.

Šios jubiliejinės vakarienos rengėjai ignoravo vietos spaudą. Mat, nenorėta kviesti Laivsės atstovo, tai nebuvo pakviesti ir kiti laikraščiai...

Su komunistais Brooklyno Lietuvių Pilies Klubu tebekovojama, nors klubo vadovybėje jau seniai jų nėra. Ypač naujieji ateiviai stengėsi klubą "apvalyti" nuo komunistų. Tai gerai. Bet negerai, kad jie, išviję komunistus, patys baigia išbėgti... Nenuostabu, kad klubo vadovybė turėjo sugrįžti senieji veikėjai, Vaitukaitis, Buivydas ir kiti. J. Š.

TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Spalio 15 d. buvo sušauktas Maironio šeštadieninės mokyklos tėvų susirinkimas.

Susirinkime buvo svarstoma einamieji mokyklos reikalai, iškelti lietuviybės klausimai ir pasidžiaugta žymiai augančiu mokinių skaičiumi. Buvo taip pat išrinktas naujas tėvų komitetas, kuris pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirmininkė - A. Gerulaitienė; vicepirmininkė - P. Leveckienė; sekretorius - Mikalauskas; išdininkas - Balkevičius ir spaudos bei švietimo - V. Dėdinienė.

Vaikams Kalėdų eglutė nutarta ruošti sausio 7 d.

A. Andriūškevičius, vienintelis lietuvis laikrodininkas Brooklyne. Jo krautovėje (485 Grand St.) taip pat galima gauti žiedų, apyrankių, auskarų ir kitokių brangenybių.